

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Навчально-науковий інститут педагогіки

**ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З
обов'язкової освітньої компоненти
«ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДІТЬМИ РАНЬОГО І
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»**

для підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Житомир 2026

УДК 373.2.091.214(075.8)
С-65

*Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету
імені Івана Франка (протокол № 10 від 24.04.2026р.)*

Рецензенти:

Сирова Юлія – кандидат педагогічних наук, доцент завідувач кафедри теорії та методик дошкільної освіти Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

Кучинська Лілія – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін, методист з дошкільної освіти лабораторії методичного забезпечення КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР;

Коновальчук Іван – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методик дошкільної й інклюзивної освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Сорочинська О. А., Сіваченко О. П. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять із обов'язкової освітньої компоненти «Планування освітньої діяльності з дітьми раннього і дошкільного віку» Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2026. 48 с.

УДК 373.2.091.214(075.8)

© Сорочинська О.А., Сіваченко О. 2026

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2026

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Опис освітньої компоненти «Планування освітньої діяльності з дітьми раннього і дошкільного віку»	5
Методичні вказівки до проведення практичних занять.....	6
Рекомендації до підготовки та проведення практичних занять.....	8
Практичне заняття №1.....	9
Тема Нормативно-правове забезпечення та принципи планування освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти.	
Практичне заняття №2.....	11
Тема Директор в системі управління організаційною та методичною роботою в ЗДО	
Практичне заняття №3-4.....	13
Тема Річний план роботи закладу дошкільної освіти	
Практичне заняття №5.....	17
Тема Види планування освітньої діяльності в ЗДО	
Практичне заняття №6.....	20
Тема Перспективне планування в ЗДО	
Практичне заняття №7.....	22
Тема Календарне планування в ЗДО	
Практичне заняття №8.....	25
Тема Планування різних видів діяльності (перша половина дня)	
Практичне заняття №9.....	27
Тема Планування різних видів діяльності (друга половина дня)	
Практичне заняття №10.....	30
Тема Блочно-тематичне планування роботи з дітьми	
Практичне заняття №11.....	33
Тема Планування роботи з дітьми за освітніми циклами	
Практичне заняття №12.....	36
Тема Планування освітньої діяльності в умовах воєнного стану	
Практичне заняття №13-14.....	39
Тема Інноваційні технології планування освітньої діяльності дітей в ЗДО. Цифрові інструменти та онлайн ресурси у плануванні освітньої діяльності.	
Практичне заняття №15.....	42
Тема Ефективність планування педагогами діяльності та якість організації освітнього процесу	
Рекомендована література.....	45

ПЕРЕДМОВА

Мета вивчення освітньої компоненти: ознайомлення здобувачів вищої освіти з науково-теоретичними обґрунтуванням принципів планування, вимог до прогностичної діяльності; теоретична та практична підготовка майбутніх вихователів до планування та організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами.

Основними завданнями вивчення освітньої компоненти є:

- Ознайомити з нормативно-правовими документами планування освітньої діяльності в ЗДО.
- Ознайомити з пріоритетними напрямками планування освітньої діяльності з дітьми в ЗДО
- Надати уявлення про принципи календарного планування освітньої діяльності з дітьми в ЗДО.
- Формувати теоретичну базу знань про завдання, зміст, форми планування освітньої діяльності з дітьми раннього і дошкільного віку.
- Розвивати навички складання річних, перспективних, і календарних планів з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку ЗДО.
- Ознайомити з особливостями планування освітньої діяльності у різновікових групах та у літній період.
- Ознайомити з особливостями планування роботи з батьками дітей дошкільного віку.
- Сформувати навички планування освітнього процесу в закладах дошкільної освіти дітей з особливими освітніми потребами.

Результати навчання. Здобувач повинен вміти:

- планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності
- складами індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи
- бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами
- будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці
- проектувати педагогічні заходи із залучення фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів.

ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП / ОНП рівень вищої освіти	Характеристика освітньої компоненти	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 4	01 Освіта / Педагогіка	Обов'язкова	
	012 Дошкільна освіта		
Модулів – 2	Дошкільна освіта	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 120		III	
		Лекції	
		24 год.	18 год.
		Практичні	
		30 год.	20 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		66 год.	82 год.
		Індивідуальна робота	
		-	-
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми – 45 % : 55 %

для заочної форми – 31,7 % : 68,3 %

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Для проведення практичного заняття освітньої компоненти «Планування освітньої діяльності з дітьми раннього і дошкільного віку» обираються двоє ведучих із навчальної групи.

I. Рекомендації для ведучих стосовно проведення заняття.

- розподілити питання, що пропонуються для розгляду серед Здобувачів групи;
- скласти план–конспект проведення заняття (обов'язково визначити мету даного заняття);
- продумати перехід від попереднього питання до наступного (стисло повторити основні положення питання, що розглядалося в ігровій, розважальній формі, можливо використання тестових завдань, ребусів, кросфордів);
- підбивання підсумків заняття.

II. Тестовий контроль, який проводить викладач.

Мета: перевірка знань основних понять теми, що вивчається.

Тестовий контроль – це вид письмового контролю, який передбачає:

- формулювання питань у згорнутому вигляді;
- чітку, коротку відповідь на питання у письмовому вигляді;
- час проведення 5–7 хвилин.

Рекомендації до виконання практичних завдань.

Виконання практичних завдань є обов'язковим складовою вивчення навчальної дисципліни.

Алгоритм підготовки.

1. Опрацювати питання з теми
2. Знайти приклади подібних завдань в інтернеті, літературі, переглянути та проаналізувати їх.
3. На основі вивченого матеріалу виконати завдання з практичної частини і представити їх на парі.

Підготовка до модульної контрольної роботи (МКР) та екзамену має на меті узагальнення та систематизацію знань з окремого модуля або дисципліни у цілому.

Алгоритм виконання

1. Ознайомтеся з переліком питань та завдань до МКР або екзамену.
 2. Підберіть підручники, інструктивно–методичні матеріали або іншу довідкову літературу, необхідну для підготовки (її перелік Ви можете знайти в робочій програмі або інструктивно–методичних матеріалах).
 3. Перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками.
 4. Визначте рівень знань з кожного питання.
 5. Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, виконання окремих завдань тощо). З цією метою зверніться до алгоритму підготовки теоретичних питань до практичних занять.
 6. Для самоперевірки перекажіть теоретичні питання або виконайте практичне завдання.
- Примітка: якщо у Вас виникають труднощі під час підготовки окремих теоретичних питань або виконанні практичних завдань, Ви можете звернутися за консультацією до викладача.

Критерії оцінювання за конкретними формами роботи та видами завдань

1. Розробка та заповнення порівняльних/аналітичних таблиць

(Наприклад: порівняння програм, видів планування або структурних компонентів)

- Повнота охоплення (40%): заповнено всі графи таблиці, використано достатню кількість критеріїв для порівняння.

- Якість аналізу (40%): дані не просто скопійовані, а систематизовані; виділено ключові відмінності та спільні риси.
- Грамотність та термінологія (20%): використання фахової термінології (наприклад, «освітня лінія», «інтегрований підхід»), відсутність помилок.

2. Розробка фрагментів планів (перспективних, календарних)

(Наприклад: планування першої половини дня, освітнього циклу)

- Методична доцільність (40%): відповідність форм роботи віку дітей та вимогам програми «Українське дошкілля» та ін.
- Логічність та взаємозв'язок (30%): наступність між різними видами діяльності (наприклад, тема ранкової бесіди перетікає в продуктивну діяльність).
- Різноманітність (20%): поєднання ігрових, пізнавальних, рухових та самостійних форм активності дітей.
- Оформлення (10%): дотримання структури плану, прийнятої в сучасних ЗДО.

3. Опрацювання нормативно-правових документів

(Наприклад: аналіз Закону «Про дошкільну освіту» чи Профстандарту)

- Точність цитування та посилань (50%): вміння знайти конкретну статтю чи пункт, що регулює питання планування.
- Вміння інтерпретувати (50%): здатність пояснити, як конкретна норма закону впливає на практичну роботу вихователя (наприклад, як Профстандарт визначає трудову функцію «Планування»).

4. Робота з цифровими інструментами та онлайн-ресурсами

(Наприклад: створення плану в онлайн-конструкторі, підбір матеріалів у Pinterest чи Canva)

- Технічна вправність (40%): успішне опанування інтерфейсу запропонованого ресурсу.
- Доцільність контенту (40%): підбрані цифрові матеріали (відео, ігри, інтерактивні аркуші) відповідають темі плану та методичним вимогам.
- Креативність (20%): оригінальність подачі матеріалу, естетичність оформлення цифрового продукту.

Приклад бальної «сітки» для одного практичного заняття (макс. 100 балів):

Бали	Оцінка ECTS	Критерії виконання завдань
90–100	A	Відмінно. Завдання виконано в повному обсязі та без помилок. Здобувач демонструє глибоке розуміння нормативної бази, пропонує власні творчі ідеї щодо планування, вільно володіє фаховою термінологією. Робота оформлена згідно з усіма вимогами.
82–89	B	Дуже добре. Завдання виконано повністю. Здобувач орієнтується в темі, але припустився 1–2 несуттєвих неточностей у формулюваннях або незначних огріхів в оформленні матеріалів.
74–81	C	Добре. Завдання виконано в цілому правильно. Проте в роботі присутня певна кількість суттєвих помилок (наприклад, у виборі методів роботи чи послідовності режимних процесів), які не мають системного характеру.
64–73	D	Задовільно. Завдання виконано не в повному обсязі або зі значною кількістю недоліків. Здобувач демонструє лише репродуктивний рівень знань (копіювання шаблонів), має труднощі з обґрунтуванням обраних форм планування.

60–63	E	Достатньо. Виконання роботи задовольняє лише мінімальним критеріям. Присутні грубі методичні помилки, порушена логіка побудови плану, оформлення не відповідає встановленим вимогам.
35–59	FX	Незадовільно. Завдання виконано фрагментарно (менше половини обсягу). Здобувач не орієнтується в термінології та нормативних документах. Потрібне повторне складання.
1–34	F	Незадовільно. Робота не виконана, містить ознаки плагіату (повне копіювання чужих матеріалів) або виявлено повну відсутність сформованих компетентностей. Потрібен повторний курс.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття №1

Тема 1. Нормативно-правове забезпечення та принципи планування освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти (ЗДО)

Мета: формування у здобувачів вищої освіти системних знань про нормативно-правову базу та теоретико-методичні засади планування освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти; розвиток умінь аналізувати ключові нормативні документи, усвідомлено застосовувати принципи планування освітнього процесу та розуміти роль вихователя і вихователя-методиста як ключових суб'єктів планування в ЗДО; відповідно до вимог Професійного стандарту «Вихователь ЗДО» розвивати прогностичну компетентність – цілепокладання, планування освітнього процесу, прогнозування його результатів та документування професійної діяльності.

Професійна спрямованість: формування професійної компетентності майбутніх вихователів і вихователів-методистів щодо грамотного планування освітньої діяльності в ЗДО на основі чинної нормативно-правової бази, розуміння принципів і видів планування та врахування особливостей дошкільної освіти в Україні.; становлення прогностичної компетентності: знання видів, типів та основних підходів до планування, вимог до документування, основ тайм-менеджменту освітньої діяльності.

План:

1. Нормативно-правове забезпечення процесу планування освітньої діяльності в ЗДО.
2. Сутність, зміст, принципи та основні пріоритети планування освітньої діяльності в ЗДО.
3. Види та вимоги до планування.
4. Особливості дошкільної освіти в Україні та за кордоном, які зумовлюють особливості планування освітньої діяльності.
5. Вихователь-методист та вихователь як ключові фігури у процесі планування освітньої діяльності дітей в ЗДО.
6. Трудові функції та компетентності Профстандарту «Вихователь ЗДО» які формуються у процесі планування освітньої діяльності.

Практична частина:

Завдання 1. Кожен Здобувач готує по 5 проблеми запитань для своїх колег з групи для усного опитування.

Завдання 2. Опрацювати Лист № 1/17853-25 від 28.08.2025 р. «Щодо організації дошкільної освіти дітей у 2025/2026 навчальному році» <https://drive.google.com/file/d/1mtNwFBKqgoZTAFXg-Lvma6fRR7m-UzGa/view> Скласти таблицю з ключовими вимогами та рекомендаціями листа за такими позиціями: вимоги до планування, пріоритети освітньої діяльності, особливості організації роботи в умовах воєнного часу.

Завдання 3. Знайти в Інтернеті посилання на відео, майстер-клас, тренінг або вебінар щодо організації та планування освітньої діяльності в ЗДО. Скласти короткий зміст (3–5 речень) перегнаної контенту, зазначити практичну цінність для вихователя/вихователя-методиста.

Завдання 4. Розв'язання професійного кейсу та практико-орієнтованого завдання.

Кейс: «Новий вихователь у ЗДО»

Ситуація: Молода вихователька Марина Сергіївна розпочала роботу у дошкільному закладі. Методист попросила її скласти план освітньої діяльності на тиждень для середньої групи (4–5 років). Марина Сергіївна невпевнена, якими нормативними документами варто керуватися, і не знає, які принципи мають бути покладені в основу планування.

Запитання для аналізу:

1. Які нормативно-правові документи є обов'язковими орієнтирами при складанні плану освітньої діяльності в ЗДО?

2. Назвіть не менше 4 принципів планування, які мають бути реалізовані в тижневому плані. Поясніть кожен.
3. Яку роль відіграє вихователь-методист у допомозі Марині Сергіївні? Що саме він має зробити?
4. Які компетентності Профстандарту «Вихователь ЗДО» має формувати вихователь-початківець у першу чергу, щоб грамотно здійснювати планування освітньої діяльності?

Практико-орієнтоване завдання: «Аналіз документів». Опрацюйте Закон України «Про дошкільну освіту» (статті 6, 7, 15, 16, 19, 39, 41) та Базовий компонент дошкільної освіти (2021) / Державний стандарт дошкільної освіти (2025). На основі опрацьованого матеріалу виконайте такі завдання:

Кроки виконання:

1. Складіть таблицю: у першій колонці – назва документа й стаття/розділ, у другій – зміст вимоги, у третій – як ця вимога відображається в плані роботи вихователя.
2. Визначте 3–5 принципів планування, найважливіших для вашої майбутньої практичної діяльності. Обґрунтуйте вибір.
3. Підготуйте усне повідомлення (2–3 хвилини) для групи про один обраний нормативний документ.

Тестовий контроль

1. Який із документів є основою для планування освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти?

- а) Посадова інструкція вихователя
- б) Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти»
- в) Базовий компонент дошкільної освіти
- г) Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів

2. Який принцип планування передбачає, що план повинен легко адаптуватися до непередбачуваних ситуацій та інтересів дітей?

- а) Принцип послідовності
- б) Принцип науковості
- в) Принцип конкретності
- г) Принцип гнучкості

3. Яка функція планування допомагає оцінити результати освітньої роботи та внести необхідні корективи?

- а) Прогностична
- б) Організаційна
- в) Контрольно-коригувальна
- г) Мотиваційна

4. Згідно з яким принципом планування, види діяльності мають відповідати віковим особливостям дітей?

- а) Принцип цілісності
- б) Принцип колегіальності
- в) Принцип відповідності
- г) Принцип систематичності

5. Хто, згідно з нормативними документами, несе основну відповідальність за розробку та реалізацію плану освітньої діяльності в групі?

- а) Завідувач ЗДО
- б) Вихователь
- в) Вихователь-методист
- г) Батьки вихованців

6. Який із принципів планування вимагає узгодження плану з нормативно-правовими документами, такими як Базовий компонент?

- а) Принцип реальності заходів
- б) Принцип логічності
- в) Принцип достатності
- г) Принцип законності

7. Здатність до якого виду документації є однією з професійних компетентностей вихователя згідно з професійним стандартом?

- а) Ведення фінансової документації
- б) Документування господарської діяльності
- в) Документування професійної діяльності
- г) Ведення звітності за міжнародними стандартами

8. Яка роль вихователя-методиста у процесі планування освітньої діяльності?

- а) Пряме виконання всіх завдань з планування
- б) Координація, аналіз та методична підтримка вихователів
- в) Затвердження річного плану без обговорення
- г) Самостійна розробка всіх планів для ЗДО

9. Який принцип вимагає, щоб план передбачав розвиток дитини як цілісної особистості у всіх сферах життєдіяльності (фізичній, соціальній, емоційній, інтелектуальній)?

- а) Принцип концентричності
- б) Принцип перспективності
- в) Принцип цілісності
- г) Принцип оптимальності

10. У який спосіб вихователь-методист може допомогти вихователю зробити план гнучким та сучасним?

- а) Вимагати точного дотримання старого зразка плану
- б) Проводити щоденні перевірки плану
- в) Пропонувати нові ідеї, методики та інноваційні технології
- г) Самостійно вносити правки у план вихователя без його відома

Практичне заняття №2

Тема 2. Директор в системі управління організаційною та методичною роботою в ЗДО

Мета: розкрити роль та функції директора як ключової управлінської фігури в системі організаційної та методичної роботи ЗДО; сформувати у здобувачів вищої освіти розуміння вимог до сучасного керівника ЗДО, його загальних і процесуальних функцій; ознайомити з основними напрямками управлінської діяльності директора щодо забезпечення якісного освітнього процесу та ефективного розвитку закладу; формувати розуміння системи підпорядкування та взаємодії вихователя з керівником закладу відповідно до трудових функцій Профстандарту вихователя ЗДО: педагогічне партнерство та ефективна взаємодія в межах педагогічного колективу.

Професійна спрямованість: формування навичок опрацювання річного плану роботи ЗДО та ролі директора в системі методичної роботи спрямоване на формування у здобувачів умінь аналізувати й брати участь у плануванні освітньої діяльності закладу, розуміти основні управлінські функції керівника та їх значення для забезпечення якості дошкільної освіти; розвиток компетентності педагогічного партнерства: уміння ефективно взаємодіяти з керівництвом закладу, розуміти власні функції вихователя в системі управління ЗДО та брати участь у плануванні на рівні закладу.

План:

1. Річний план роботи ЗДО: його структура, методика розробки та затвердження.
2. Роль і місце директора в системі методичної роботи ЗДО. Вимоги до сучасного керівництва ЗДО. Загальні і процесуальні функції керівника. Основні напрямки роботи директора.
3. Вимоги Профстандарту вихователя ЗДО які реалізуються у взаємодії вихователя з директором та методистом закладу.

Практична частина:

Завдання 1. Кожен Здобувач готує 5 проблемних запитань для своїх колег з групи для усного опитування.

Завдання 2. Розробити блок-схему (презентацію) «Права та обов'язки керівників ЗДО у системі планування діяльності ЗДО та освітнього процесу».

Завдання 3. Опрацювати інформацію за посиланням, оформити блок-схеми, чек-лист або інфорграфіку: <https://oplatforma.com.ua/article/1929-obovyazkova-dokumentatsya-vihovatelya>

Завдання 4. Створити презентацію «Сучасний директор ЗДО».

Завдання 5. Розв'язання професійного кейсу та практико-орієнтованого завдання.

Кейс: «Конфлікт управлінських рішень»

Ситуація: У закладі дошкільної освіти директор Олена Петрівна ввела нову вимогу: всі плани вихователів перевіряються та підписуються нею особисто кожного тижня. Вихователь-методист Наталія Іванівна вважає, що це дублює її функції та сповільнює методичну роботу. Педагогічний колектив розділився: частина підтримує жорсткий контроль, частина вважає, що він пригнічує творчість.

Запитання для аналізу:

1. Розмежуйте функції директора та вихователя-методиста у системі планування ЗДО. Чи є описана ситуація нормативно обґрунтованою?
2. Які загальні та процесуальні функції директора реалізуються в даній ситуації?
3. Запропонуйте оптимальну модель взаємодії директора та вихователя-методиста у контролі за плануванням.
4. Як трудова функція В Профстандарту (педагогічне партнерство) визначає межі відповідальності вихователя у взаємодії з директором: що входить до компетентності вихователя, а що – до компетентності керівника?

Практико-орієнтоване завдання: «Портрет сучасного директора ЗДО». Вивчіть матеріали про вимоги до керівника закладу дошкільної освіти (законодавство, професійні стандарти).

Виконайте завдання:

Кроки виконання:

1. Складіть перелік із 10 ключових компетентностей директора ЗДО. Для кожної наведіть конкретний приклад її прояву в управлінській діяльності.
2. Розробіть блок-схему «Напрями роботи директора ЗДО» (організаційна, методична, адміністративно-господарська, кадрова, робота з батьками тощо).
3. Підготуйте коротку презентацію (5–7 слайдів) «Сучасний директор ЗДО очима майбутнього вихователя».

Тестовий контроль.

1. Що таке річний план роботи ЗДО?

- а) Документ про харчування дітей упродовж року
- б) План перспективного розвитку закладу на 5 років
- в) Основний документ, що визначає організацію освітнього процесу та діяльності закладу на навчальний рік
- г) Тижневий план вихователя

2. Хто затверджує річний план роботи ЗДО?

- а) Завідувач (директор) закладу

- б) Вихователь-методист
- в) Весь педагогічний колектив
- г) Вихователь

3. На який термін складається річний план роботи ЗДО?

- а) На семестр
- б) На календарний рік
- в) На навчальний рік (з вересня по серпень)
- г) На квартал

4. Які основні розділи містить річний план роботи ЗДО?

- а) Аналіз роботи за минулий навчальний рік
- б) Пріоритетні завдання закладу на новий навчальний рік
- в) Організація освітнього процесу та методична робота з педагогами
- г) Робота з батьками та громадськістю
- д) Усі відповіді правильні

5. Який документ є основним у плануванні діяльності закладу дошкільної освіти?

- а) статут ЗДО
- б) річний план роботи
- в) колективний договір
- г) посадова інструкція

6. Який напрям роботи директора ЗДО забезпечує розвиток професійної компетентності педагогів?

- а) методична робота
- б) господарсько-фінансова діяльність
- в) організація дозвілля
- г) робота з дітьми

7. До управлінської діяльності директора ЗДО НЕ належить:

- а) контроль за освітнім процесом
- б) підвищення кваліфікації педагогів
- в) організація навчально-виховного процесу
- г) лікування дітей

8. Яка форма контролю з боку директора ЗДО є основною?

- а) внутрішній контроль
- б) зовнішній контроль
- в) громадський контроль
- г) адміністративний нагляд

9. Які риси характеру є важливими для сучасного керівника ЗДО?

- а) Авторитарність, замкнутість
- б) Відповідальність, комунікабельність, гнучкість
- в) Пасивність, байдужість
- г) Конфліктність, жорсткість

10. Що відноситься до професійних компетентностей керівника ЗДО?

- а) Вміння керувати колективом
- б) Планування та організація освітнього процесу
- в) Управління матеріально-технічною базою закладу
- г) Усі перелічені вище

Практичне заняття №3-4

Тема 3-4 Річний план роботи закладу дошкільної освіти

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про професійну діяльність вихователя-методиста як організатора, координатора і керівника методичної роботи в ЗДО;

розвинути вміння аналізувати підсумки освітньої, методичної та виховної роботи закладу, розуміти роль колегіальних органів управління, зміст та напрями роботи методичного кабінету; сформуванню здатності розробляти та аналізувати систему внутрішнього оцінювання якості освіти в ЗДО; відповідно до Профстандарту вихователя ЗДО розвивати оцінювально-аналітичну компетентність: уміння аналізувати результати освітньої діяльності, здійснювати самооцінювання та брати участь у системі внутрішнього забезпечення якості освіти.

Професійна спрямованість: опрацювання структури і змісту річного плану формує уміння аналізувати діяльність закладу, визначати пріоритетні завдання та орієнтуватися в механізмах колегіального управління ЗДО; формування оцінювально-аналітичної компетентності та здатності до саморефлексії: уміння аналізувати власну участь у реалізації річного плану, визначати сильні та слабкі сторони своєї педагогічної діяльності.

План:

1. Вихователь-методист – організатор і керівник методичної роботи в закладі дошкільної освіти.
2. Характеристика розділу річного плану «Аналіз діяльності ЗДО за навчальний рік з визначенням річних завдань на майбутній період»
3. Характеристика розділу річного плану «Діяльність структур колегіального управління»
4. Характеристика розділу річного плану «Діяльність методичного кабінету».
5. Характеристика розділу річного плану «Адміністративно-господарська діяльність».
6. Характеристика розділу річного плану «Організаційно-педагогічна діяльність».
7. Характеристика розділу річного плану «Внутрішня система - оцінювання якості освітньої діяльності».
8. Характеристика розділу річного плану «Вивчення стану організації освітнього процесу»
9. Розвиток оцінювально-аналітичної компетентності та здатності до саморефлексії у шляхом участі вихователя у реалізації річного плану.

Практична частина:

Завдання 1. Підготувати по 5 проблемних запитань для своїх колег з групи для усного опитування.

Завдання 2. Розв'язання професійного кейсу та практико-орієнтованого завдання.

Кейс: «Аналіз річного плану реального ЗДО»

Ситуація: Колектив ЗДО «Сонечко» завершив навчальний рік. Вихователь-методист Тетяна Василівна готує аналіз освітньої діяльності за рік для внесення коректив у новий річний план. З'ясувалося, що розділ «Вивчення стану організації освітнього процесу» виконано лише на 60%, методичні заходи проводилися нерегулярно, а батьківський комітет фактично не функціонував.

Запитання для аналізу:

1. Які розділи річного плану ЗДО постраждали в описаній ситуації? Поясніть значення кожного.
2. Яким чином аналіз роботи за минулий рік впливає на постановку завдань нового річного плану?
3. Запропонуйте конкретні заходи для вдосконалення роботи батьківського комітету та системи внутрішнього оцінювання якості освіти в наступному навчальному році.
4. Яку роль відіграє оцінювально-аналітична компетентність вихователя (трудова функція А Профстандарту) в аналізі та коригуванні річного плану за підсумками навчального року?

Практико-орієнтоване завдання: «Розробка фрагменту річного плану». На основі ознайомлення з реальними річними планами ЗДО (посилання у методичних матеріалах) виконайте:

Кроки виконання:

1. Складіть фрагмент розділу «Організаційно-педагогічна діяльність» річного плану уявного ЗДО на навчальний рік: включіть щонайменше 6 заходів із зазначенням мети, термінів, відповідальних.
2. Розробіть концепцію модель вигаданого гуртка/ сімейного клубу/ для батьків (Наприклад, «Клуб лідерства», «Екологічний клуб» тощо). (назва, мета, 4 теми занять, очікувані результати для дітей). Оформіть у вигляді міні-презентації.
3. Накресліть схему взаємодії всіх структур колегіального управління ЗДО (педрада, батьківський комітет, методична рада) та вкажіть їхні функції у плануванні.
4. Розробити інформаційний буклет або афішу. Придумати дизайн та основні тези для залучення сімей до клубу. Використати візуальні матеріали (фото, ілюстрації, гасла).

Завдання 3. Розробити зразок річного плану роботи закладу дошкільної освіти який включає в себе розділи: «Аналіз діяльності ЗДО за навчальний рік з визначенням річних завдань на майбутній період», «Діяльність структур колегіального управління», «Діяльність методичного кабінету», «Адміністративно-господарська діяльність», «Організаційно-педагогічна діяльність», «Внутрішня система - оцінювання якості освітньої діяльності».

Завдання 4. Підготувати огляд та презентацію однієї з інтерактивних форми методичної роботи з педагогічними кадрами в ЗДО спрямованої на підвищення фахової майстерності педагогів із подальшим використанням на практиці у роботі з дітьми. Наприклад, Семінар-практикум «Структура фізкультурного заняття на фітболах». Форму обрати самостійно.

Тестовий контроль

1. Основні функції вихователя-методиста включають:

- а) Організацію методичної роботи, підвищення кваліфікації педагогів, контроль за реалізацією освітніх програм.
- б) Проведення фізкультурних занять з дітьми.
- в) Прибирання ігрових кімнат.
- г) Виключно підготовку дітей до школи.

2. Які форми методичної роботи організовує вихователь-методист?

- а) Семінари, консультації, педагогічні години, творчі групи.
- б) Виключно заняття з дітьми.
- в) Лише святкові заходи.
- г) Підготовку меблів для ігрових кімнат.

3. Які професійні якості є важливими для вихователя-методиста?

- а) Комунікабельність, організаторські здібності, педагогічна компетентність, здатність до аналізу.
- б) Фізична сила та швидкість.
- в) Вміння малювати і співати.
- г) Здатність до аналізу.

4. Вихователь-методист контролює:

- а) Виконання педагогами навчально-виховних програм
- б) Дотримання санітарних норм
- в) Харчування дітей
- г) Оцінку результатів роботи педагогів

5. Основна мета розділу «Аналіз діяльності ЗДО» річного плану:

- а) Розробити щоденний розпорядок занять дітей
- б) Проаналізувати результати освітньої діяльності та визначити річні завдання на майбутній період
- в) Визначити меню харчування дітей
- г) Встановити правила поведінки для персоналу

6. На основі аналізу діяльності ЗДО визначаються:

- а) Теми художніх занять на наступний тиждень
- б) Річні завдання та пріоритети розвитку закладу на наступний рік
- в) Дозвіл на вихідні для персоналу
- г) Оцінку результатів роботи педагогів

7. Основна мета розділу «Діяльність структур колегіального управління»:

- а) Контроль за фізичним розвитком дітей
- б) Координація та організація роботи всіх колегіальних органів закладу
- в) Підбір ігор для дітей
- г) Ведення журналу відвідуваності

8. У ЗДО планується проведення семінару для вихователів та консультацій для батьків. Які структури колегіального управління беруть участь у організації цих заходів?

- а) Педагогічна рада і методична рада
- б) Батьківський комітет і вихователі
- в) Тільки педагогічна рада
- г) Тільки методична рада

9. Основна мета розділу «Діяльність методичного кабінету» у річному плані ЗДО:

- а) Організація харчування дітей
- б) Координація методичної роботи педагогів
- в) Підготовка ігор для дітей
- г) Контроль санітарного стану приміщень

10. У закладі дошкільної освіти виявлено, що частина педагогів не використовує сучасні інтерактивні методи у заняттях. Які дії методичного кабінету будуть найбільш ефективними?

- а) Провести індивідуальні консультації та майстер-класи для педагогів
- б) Підготувати методичні рекомендації та розіслати їх електронною поштою
- в) Не втручатися, оскільки педагоги самі оберуть методику
- г) Замінити педагогів на тих, хто вже використовує інтерактивні методи

11. Що є головною метою розділу «Адміністративно-господарська діяльність» у річному плані ЗДО?

- а) Планування методичної роботи з педагогами
- б) Забезпечення безпечних умов перебування дітей та функціонування закладу
- в) Організація освітнього процесу відповідно до програм
- г) Підготовка до проведення свят і розваг

12. Які основні напрями входять до адміністративно-господарської діяльності?

- а) Охорона життя і здоров'я дітей, благоустрій території, ремонт приміщень
- б) Проведення занять з математики та мовлення
- в) Планування методичних семінарів
- г) Система моніторингу якості освіти.

13. Які документи враховуються під час планування адміністративно-господарської діяльності?

- а) Закон «Про освіту», Базовий компонент дошкільної освіти
- б) Санітарні норми та правила, правила охорони праці, пожежної безпеки
- в) Тільки Статут закладу
- г) Лише накази відділу освіти

14. У річному плані передбачено заходи лише для педагогів, але не для батьків. Який недолік це створює?

- а) Порушення санітарних норм
- б) Недостатня співпраця сім'ї та закладу

- в) Зниження професійного рівня вихователів
- г) Збільшення навантаження на дітей

15. Які складові обов'язково входять до внутрішньої системи оцінювання?

- а) моніторинг освітнього процесу, контроль середовища, оцінка результатів
- б) лише перевірка знань дітей
- в) перевірка документації вихователів
- г) проведення свят і розваг

16. Які методи найчастіше використовуються для оцінювання якості освітнього процесу?

- а) спостереження, анкетування, аналіз документації, моніторинг досягнень
- б) тільки тестування дітей
- в) лише перевірка планів вихователів
- г) контроль харчоблоку

17. Яка головна мета розділу «Вивчення стану організації освітнього процесу» у річному плані ЗДО?

- а) Проведення свят та розваг
- б) Аналіз умов та якості освітнього процесу
- в) Розподіл педагогів за групами
- г) Складання розкладу занять

18. Хто відповідає за організацію та проведення вивчення стану освітнього процесу?

- а) Вихователі груп
- б) Вихователь-методист, завідувач, педагогічна рада
- в) Діти та батьки
- г) Тільки практичний психолог

19. У якому документі фіксуються результати вивчення стану організації освітнього процесу?

- а) У щоденнику вихователя
- б) У методичних рекомендаціях
- в) У довідках, наказах та річному плані
- г) У довідках

20. Що дає можливість педагогічному колективу аналіз розділу «Вивчення стану організації освітнього процесу»?

- а) Визначити проблемні питання
- б) Встановити рівень професійної майстерності педагогів
- в) Скласти річний план самоосвіти педагогів
- г) Оцінити харчування дітей
- д) Сформулювати завдання на новий навчальний рік

Практичне заняття №5

Тема: Види планування освітньої діяльності в ЗДО

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти знання про види, типи й основні підходи до планування освітнього процесу в ЗДО, їх переваги та недоліки; розкрити сутність педагогічних, організаційних і психологічних умов ефективного планування; розвинути здатність послідовно розробляти та наповнювати змістом план освітньої діяльності відповідно до вікових особливостей вихованців; відповідно до Профстандарту вихователя ЗДО поглибити прогностичну компетентність: знання видів, типів та основних підходів до планування освітнього процесу, специфіки планування у різновікових групах, основ тайм-менеджменту та вимог до документування.

Професійна спрямованість: знання видів і структури планів у ЗДО формує уміння професійно планувати освітній процес, логічно структурувати зміст роботи та враховувати вікові й індивідуальні особливості вихованців; розвиток прогностичної та організаційної компетентностей: уміння складати різні види планів, визначати мету і завдання освітньої роботи, документувати результати педагогічної діяльності відповідно до вимог Профстандарту.

План:

1. Види планування та планів у ЗДО, їх структура.
2. Умови ефективного планування та організації освітнього процесу ЗДО.
3. Кроки розробки та наповнення змісту плану освітньої діяльності.
4. Види планів і документування які передбачаються прогностичною компетентністю вихователя відповідно до Профстандарту «Вихователь ЗДО».

Практична частина:

Завдання 1. Підготувати по 5 проблемних запитань для своїх колег з групи для усного опитування.

Завдання 2. Створіть ментальну карту «Види планування освітньої діяльності в ЗДО», у центрі розмістіть слово «Планування», а навколо – види (перспективне, календарне, індивідуальне, тематичне тощо). Доповніть прикладами.

Завдання 3. Розв'язання професійного кейсу та практико-орієнтованого завдання.

Кейс: «Вихователь без системи»

Ситуація: *Вихователька Ольга Миколаївна складає плани стихійно: іноді записує лише теми занять, іноді описує окремі ігри, рідко зазначає мету та очікувані результати. Методист під час перевірки виявила, що плани не мають системи, деякі теми повторюються, а розвиток дітей у різних освітніх лініях охоплено нерівномірно.*

Запитання для аналізу:

1. Які види планування має використовувати вихователь у своїй роботі? Охарактеризуйте кожен вид.
2. Які умови ефективного планування порушила Ольга Миколаївна? Обґрунтуйте відповідь.
3. Складіть алгоритм кроків, який допоможе вихователю навести порядок у системі планування.
4. Які вимоги до документування професійної діяльності, передбачені прогностичною компетентністю Профстандарту (трудова функція А), порушила Ольга Миколаївна? Як їх виправити?

Практико-орієнтоване завдання: «Методична пам'ятка для молодого вихователя»

Розробіть методичну пам'ятку «Як ефективно планувати освітній процес у ЗДО» для вихователя-початківця. Пам'ятка має містити:

Кроки виконання:

1. Перелік видів планів (річний, перспективний, календарний) з коротким описом кожного та орієнтовними строками складання.
2. Алгоритм складання календарного плану на тиждень (5–7 кроків із поясненнями).
3. 3–5 типових помилок у плануванні та способи їх уникнення. Оформіть як інфографіку або буклет формату А5.

Тестовий контроль

1. Визначте, яке твердження найбільш повно відображає сутність перспективного планування в ЗДО:

- а) Воно орієнтоване лише на короткострокові результати освітньої діяльності.
- б) Передбачає визначення основних напрямів освітньої роботи на тривалий період і забезпечує системність розвитку дітей.
- в) Використовується для щоденного регулювання освітнього процесу.
- г) Спрямоване виключно на організацію занять із дітьми старшого дошкільного віку.

2. Який принцип лежить в основі сучасного підходу до планування освітнього процесу у ЗДО?

- а) Централізація управлінських рішень.
- б) Індивідуалізація та варіативність планів відповідно до контингенту дітей.
- в) Уніфікація змісту діяльності для всіх груп.
- г) Виключення самостійності вихователя у виборі форм і методів роботи.

3. Виберіть види планів, які взаємопов'язані між собою в системі організації освітнього процесу ЗДО:

- а) Річний, перспективний, календарний.
- б) Щотижневий, індивідуальний, тематичний.
- в) Щоденний, місячний, звітний.
- г) Річний, фінансовий, господарський.

4. Ефективність планування в ЗДО забезпечується за умови, якщо вихователь:

- а) Копіює готові зразки планів без урахування особливостей групи.
- б) Враховує вікові та індивідуальні потреби дітей, реальні умови закладу, взаємодію з родинами.
- в) Планує лише види діяльності, не визначаючи освітніх завдань.
- г) Забезпечує гнучкість і варіативність плану з можливістю його корекції.

5. Визначте, які фактори можуть знизити ефективність організації освітнього процесу:

- а) Формальне планування без реального аналізу результатів.
- б) Використання моніторингу освітніх досягнень дітей.
- в) Відсутність взаємодії між педагогами, батьками, дітьми.
- г) Застосування інтегрованого підходу у плануванні.

6. Під час реалізації плану вихователь помітив, що діти не виявляють інтересу до запланованої діяльності. Яке рішення буде педагогічно доцільним?

- а) Змінити форми роботи, використавши ігрові та інтерактивні методи.
- б) Продовжити діяльність за планом, не зважаючи на реакцію дітей.
- в) Провести короткий аналіз причин байдужості та скоригувати наступні заходи.
- г) Скасувати подальше планування, оскільки воно не відповідає інтересам дітей.

7. Який із підходів є найдоцільнішим під час наповнення змістом плану освітньої діяльності?

- а) Зміст добирається лише за програмними вимогами без урахування реалій групи.
- б) Зміст має базуватися на поєднанні освітньої програми, інтересів дітей, умов середовища та ресурсів ЗДО.
- в) Зміст складається тільки з індивідуальних занять.
- г) Зміст визначається вихователем на власний розсуд без погодження з колегами.

8. Вихователь створив детальний план освітньої діяльності, але під час реалізації з'ясувалося, що матеріально-технічне забезпечення не відповідає вимогам запланованих заходів. Який крок буде правильним?

- а) Відкласти реалізацію плану до покращення умов.
- б) Скоригувати план відповідно до реальних можливостей, не порушуючи освітніх завдань.
- в) Залишити план без змін і намагатися виконати його за будь-яких умов.
- г) Відмовитися від планування взагалі.

9. У ЗДО запроваджено нову освітню програму. Вихователь продовжує користуватися старим річним планом без змін. Які порушення допущено?

- а) Ігнорування принципу оновлення змісту освіти.
- б) Порушення вимог нормативних документів.
- в) Дотримання стабільності освітнього процесу.
- г) Недостатня гнучкість планування.

10. На якому етапі планування вихователь має враховувати результати моніторингу розвитку дітей?

- Під час визначення теми освітньої діяльності.
- Під час аналізу попередніх досягнень і постановки завдань.
- На етапі підбиття підсумків навчального року.
- Після затвердження річного плану.

Практичне заняття №6

Тема: Перспективне планування в ЗДО

Мета: сформувати у здобувачів освіти розуміння сутності, призначення та структури перспективного планування в ЗДО; ознайомити з методичними засадами його організації та різноманітними формами; розвинути вміння складати перспективні плани для різних вікових груп з урахуванням вимог Базового компонента дошкільної освіти та нормативів навчального навантаження; відповідно до Профстандарту вихователя ЗДО формувати прогностичну компетентність.

Професійна спрямованість: вивчення особливостей перспективного планування формує вміння складати плани освітньої роботи для різних вікових груп з урахуванням норм навчального навантаження та вимог освітніх програм; становлення прогностичної компетентності вихователя: вміння складати перспективні плани, дотримуватися вимог до обсягу навчального навантаження, документувати освітню діяльність відповідно до нормативних вимог.

План:

- Особливості перспективного планування в ЗДО.
- Організація та методичні засади перспективного планування освітньої діяльності в ЗДО.
- Форми перспективного планування освітньої діяльності з дітьми в ЗДО.
- Особливості планування різних видів діяльності у ЗДО протягом дня (самостійна діяльність, ігрова діяльність, рухова тощо); індивідуальної роботи, роботи з комп'ютером.
- Обсяг навчального навантаження у різних вікових групах ЗДО. Вимоги до планування розкладу занять.
- Як перспективне планування пов'язане з прогностичною компетентністю вихователя (трудова функція А Профстандарту): цілепокладання, прогнозування результатів, документування?

Практична частина:

Завдання 1. Підготувати по 5 проблемних запитань для своїх колег з групи для усного опитування.

Завдання 2. Скласти розклад занять на тиждень для певної вікової групи: молодша, середня, старша (розподілитись, щоб приблизно порівну було), в розкладі проставити час занять. В аудиторії пояснити, як були враховані вимоги до складання розкладу занять.

Завдання 3. Розв'язання професійного кейсу та практико-орієнтованого завдання.

Кейс: «Перевантажений розклад»

Ситуація: Вихователька старшої групи Ірина Степанівна склала розклад занять на тиждень: щодня по 3 заняття, причому в п'ятницю заплановані 2 заняття з математики поспіль. Під час огляду методист звернула увагу на порушення принципів навчального навантаження та відсутність чергування різних видів діяльності.

Запитання для аналізу:

- Які нормативні вимоги до навчального навантаження у старшій групі ЗДО порушено? Наведіть конкретні норми.
- Що таке перспективне планування та яким чином воно пов'язане зі складанням розкладу занять?
- Запропонуйте правильний розклад занять для старшої групи на тиждень з урахуванням вимог та принципів чергування навантаження.

4. Як прогностична компетентність вихователя (трудова функція А Профстандарту) реалізується при складанні перспективного плану та розкладу занять: цілепокладання, дотримання нормативних вимог, документування?

Практико-орієнтоване завдання: «Ідеальний освітній день»

Розробіть авторську модель «Ідеального освітнього дня в ЗДО» для дітей середнього дошкільного віку (4–5 років). Модель має відображати:

Кроки виконання:

1. Структуру дня (від прийому дітей до вечірнього розподілу) з вказівкою часу, виду діяльності та освітніх ліній БКДО.
2. Баланс між організованою та вільною діяльністю дітей, руховою активністю та пізнавальними заняттями.
3. Форму подання – ескіз розкладу з поясненнями або інфографіка / ментальна карта. Сформулюйте 3–5 порад для молодого вихователя щодо ефективного планування перспективного плану.

Тестовий контроль

1. Який план відображає щоденну освітню діяльність з дітьми?

- а) Річний план
- б) Перспективний план
- в) Календарний план
- г) Перспективно-тематичний план

2. Перспективне планування у ЗДО передбачає:

- а) Планування роботи на один день
- б) Визначення завдань і напрямків освітньої діяльності на навчальний рік
- в) Складання графіку харчування
- г) Складання плану роботи на один місяць

3. Яка особливість перспективного плану у порівнянні з календарним?

- а) Має більш узагальнений і довгостроковий характер
- б) Використовується лише для індивідуальної роботи з дітьми
- в) Містить виключно господарські завдання
- г) Виключає участь педагогів у його складанні

4. Хто бере участь у розробці перспективного плану ЗДО?

- а) Тільки директор
- б) Директор і вихователь-методист
- в) Вихователі, вихователь-методист, адміністрація
- г) Тільки вихователь-методист

5. Який документ є орієнтиром для складання перспективного плану?

- а) Освітня програма ЗДО та Базовий компонент дошкільної освіти
- б) Базовий компонент дошкільної освіти
- в) Календарне планування
- г) Закон України про дошкільну освіту

6. Яке значення мають форми перспективного планування у ЗДО?

- а) Допомагають систематизувати освітню роботу та уникнути дублювання
- б) Полегшують роботу вихователя
- в) Виключають участь батьків у плануванні
- г) Використовуються лише як формальність

7. Яка максимальна тривалість безперервного організованого заняття для дітей молодшої групи (3–4 роки)?

- а) 25 хв.
- б) 15 хв.
- в) 20 хв.
- г) 10 хв.

8. Скільки занять на день рекомендовано проводити у середній групі (4–5 років)?

- а) 1 заняття
- в) 2 заняття
- г) 3 заняття
- д) 4 заняття

9. Яка умова є важливою для складання оптимального розкладу занять у ЗДО?

- а) Чергування інтелектуальних та рухливих видів діяльності.
- б) Проведення лише освітніх занять без ігор.
- в) Поступове збільшення тривалості занять для кращого засвоєння знань.
- г) Давати перерву між заняттями 5 хв.

10. Яка особливість індивідуальної роботи з дітьми в ЗДО?

- а) Вона проводиться лише під час занять з усією групою
- б) Вона орієнтована на особисті потреби та рівень розвитку дитини
- в) Вона передбачає роботу тільки з дітьми, які відстають у розвитку
- г) Вона планується лише у другій половині дня

Практичне заняття №7

Тема: Календарне планування в ЗДО

Мета: сформувати у здобувачів освіти вміння та навички складати календарний план роботи вихователя ЗДО; ознайомити з вимогами до його оформлення, видами планів і структурними підходами до планування освітньої діяльності (методичний конструктор, блочно-тематичний підхід, планування за розпорядком дня та видами діяльності); забезпечити усвідомлення важливості системності, цілісності та гнучкості педагогічної роботи; відповідно до Профстандарту вихователя ЗДО формувати предметно-методичну компетентність: знання вимог до оформлення різних форм планів, уміння обирати структурний підхід до планування залежно від вікової групи та освітніх завдань.

Професійна спрямованість: Опрацювання форм і структурних підходів календарного планування формує уміння ефективно організовувати освітній процес, обирати доцільну форму плану та забезпечувати його цілісність і результативність; становлення предметно-методичної та прогностичної компетентностей: уміння обирати оптимальну форму та структурний підхід до календарного планування, забезпечуючи якість документування педагогічної діяльності.

План:

1. Календарний план роботи вихователя. Вимоги до планування, оформлення.
2. Форма планів у ЗДО (текстова, графічна, таблична, комбінована).
3. Структурні підходи планування освітньої діяльності (методичного конструктора, блочно-тематичний, за розпорядком дня, видами діяльності дітей).
4. Які вимоги до документування календарного плану передбачає прогностична та предметно-методична компетентність вихователя відповідно до Профстандарту?

Практична частина:

Завдання 1. Підготувати по 5 проблемних запитань для своїх колег з групи для усного опитування.

Завдання 2: Порівняльний аналіз форм планування

Заповніть порівняльну таблицю, обґрунтувавши, яка форма планування є найбільш ефективною для конкретної вікової групи та чому.

Форма плану	Переваги (для вихователя)	Недоліки	Рекомендована вікова група	Обґрунтування вибору
Текстова (описова)				
Таблична (графічна)				
Комбінована				

Завдання 3. Розв'язання професійного кейсу та практико-орієнтованого завдання.

Кейс: «Суперечка двох вихователів»

Ситуація: Дві виховательки паралельних груп – Світлана та Надія – посперечалися щодо форми ведення календарного плану. Світлана веде текстовий детальний план, де описує кожен вид діяльності. Надія використовує таблицю з мінімальними записами. Методист запропонувала розібратися, яка форма є більш ефективною для різних ситуацій.

Запитання для аналізу:

1. Охарактеризуйте текстову та табличну форми календарного плану: переваги та недоліки кожної.
2. Від яких чинників залежить вибір форми плану (досвід вихователя, вікова група, тип ЗДО тощо)?
3. Запропонуйте критерії, за якими методист може оцінити якість будь-якого за формою календарного плану.
4. Яким вимогам до документування педагогічної діяльності, визначеним Профстандартом (трудова функція А – прогностична та предметно-методична компетентності), має відповідати якісний календарний план?

Практико-орієнтоване завдання: «Тижневий календарний план»

Відповідно до перспективного плану та освітньої програми складіть тижневий календарний план роботи для однієї вікової групи (на вибір: молодша, середня, старша). Вимоги до плану:

Кроки виконання:

1. Оберіть тему тижня, сформулюйте мету та завдання освітньої роботи.
2. Заплануйте усі форми роботи першої та другої половини дня: ранкові зустрічі, заняття, прогулянку, ігрову та трудову діяльність, індивідуальну роботу.
3. Використайте комбіновану форму плану. Зазначте методи та прийоми роботи, матеріали та обладнання. Представте план групі та обґрунтуйте обрані підходи (див. посилання).

<https://vseosvita.ua/library/planuvanna-u-riznovikovij-grupi-377160.html>

https://www.noordhoff.nl/files/Ukraine/%D0%9E134179%D0%A3.pdf?srsltid=AfmBOopeY3dmw8ZNkiGPF1-bsN-y_cd9qzezoUmEJvLyZ2u9-GZmOpco

https://www.noordhoff.nl/files/Ukraine/%D0%9E134181%D0%A3.pdf?srsltid=AfmBOopTn51h0_Zmww8Gay0tKblLaNx2ZCkRehywLcWWvqfWXuCQFinI

Тестовий контроль

1. Що таке календарний план роботи вихователя?

- а) Документ, що визначає річні завдання навчального закладу
- б) План роботи на день або тиждень, який конкретизує освітній процес у групі
- в) Звіт про виконану роботу за тиждень
- г) План роботи вихователя на день.

2. Основна мета календарного плану – це:

- а) Звітність перед адміністрацією

б) забезпечити гармонійний та всебічний розвиток дитини, систематизувати педагогічний процес, розподілити навчальне навантаження та фіксувати теми занять .

в) Контроль за дітьми під час прогулянок та занять

г) регламентувати діяльність педагогічного колективу, забезпечити якісний освітній процес

3. До вимог оформлення календарного плану належить:

а) Він має містити деталізовані види діяльності (ігри, праця, спостереження), вказуючи їх мету, зміст, матеріали та форми організації

б) Має складатися тільки в табличній формі

в) Планування має бути гнучким і відповідати цілям гармонійного розвитку дитини.

г) Обов'язкове затвердження щодня завідувачем.

4. Яка форма плану передбачає докладний опис змісту роботи у вигляді послідовного тексту?

а) Таблична

б) Текстова

в) Комбінована

г) Графічна.

5. Яка форма поєднує елементи різних типів планів?

а) Таблична

б) Графічна

в) Комбінована

г) Текстов

6. Педагог готує план освітньої роботи з дітьми на тиждень. Йому потрібно коротко зафіксувати цілі, завдання, діяльність дітей і форми роботи в одному документі. При цьому важливо, щоб усі учасники педагогічного процесу могли швидко зорієнтуватися в змісті. Яку форму плану доцільніше обрати?

а) Текстову

б) Табличну

в) Графічну

г) Комбіновану

7. Педагог прагне поєднати описову частину плану з візуальними елементами – схемами, таблицями та малюнками. Який тип плану він створює?

а) Текстовий

б) Табличний

в) Комбінований

г) Графічний

8. Методисту ЗДО потрібно підготувати документ для перевірки, який міститиме розгорнутий опис діяльності педагогів і дітей із поясненням цілей, засобів і результатів. Яку форму плану доцільно використати?

а) Текстову

б) Табличні

в) Комбіновану

г) Графічну

9. Яке основне призначення методичного конструктора?

а) Забезпечити контроль за виконанням освітньої програми

б) Систематизувати матеріали для планування освітньої діяльності

в) Замінити календарне планування

г) Розподілити обов'язки педагогів

10. Який документ є основою для побудови розпорядку дня?

а) Державний стандарт освіти

- б) Санітарний регламент для закладів дошкільної освіти
- в) Освітня програма закладу
- г) Річний план роботи

Практичне заняття №8

Тема: Планування різних видів діяльності (перша половина дня)

Мета: сформувати у здобувачів освіти вміння раціонально планувати першу половину дня в ЗДО: узгоджувати різні види дитячої діяльності відповідно до вікових особливостей та освітніх завдань, добирати оптимальні форми роботи, визначати логічну послідовність режимних моментів, занять і прогулянки для забезпечення цілісного розвитку дошкільників; відповідно до Профстандарту вихователя ЗДО розвивати здоров'язберезувальну компетентність: уміння організувати безпечні та здоров'язберігаючі умови під час першої половини дня, режимних моментів, занять і прогулянки.

Професійна спрямованість: вивчення особливостей планування першої половини дня формує уміння раціонально організувати режимні моменти, заняття та прогулянку відповідно до вікових особливостей дітей та вимог БКДО; розвиток здоров'язберезувальної та організаційної компетентностей: здатності проєктувати безпечне, розвивальне освітнє середовище та раціонально організувати режимні моменти першої половини дня відповідно до вікових норм.

План:

1. Планування першої половини дня.
2. Планування занять.
3. Планування прогулянки. Вимоги до планування та проведення прогулянки. Види прогулянок. Структура прогулянки.
4. Планування спостереження під час прогулянки. Види спостережень.
5. Планування рухливої діяльності під час прогулянки.
6. Як здоров'язберезувальна компетентність вихователя (трудова функція Б Профстандарту) реалізується при плануванні першої половини дня: організація безпечних умов, рухова активність, санітарні вимоги?

Практична частина:

Завдання 1. Опрацювати та виписати основні тези статті «Прогулянка – час яскравих вражень, активності й пізнання» Г. Беленька, М. Машовець https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/24882/1/H_Bieliienka_M_Mashovetc.pdf

Завдання 2. Розв'язання професійного кейсу та практико-орієнтованого завдання.

Кейс: «Проблемна прогулянка»

Ситуація: Вихователька молодшої групи Катерина Іванівна запланувала прогулянку на тему «Осінь». Під час її проведення з'ясувалося: спостереження затягнулося на 25 хвилин, діти втомилися, рухлива гра не відбулася через брак часу, а самостійна ігрова діяльність тривала лише 5 хвилин. Методист зробила зауваження щодо структури прогулянки.

Запитання для аналізу:

1. Яка правильна структура прогулянки у молодшій групі? Вкажіть тривалість кожного структурного компонента.
2. Які помилки допустила вихователька при плануванні прогулянки? Обґрунтуйте кожну.
3. Запропонуйте виправлений план прогулянки на тему «Осінь» для молодшої групи з дотриманням усіх вимог.
4. Як здоров'язберезувальна компетентність вихователя (трудова функція Б Профстандарту) має бути відображена у плануванні прогулянки: безпека, рухова активність, санітарні норми?

Практико-орієнтоване завдання: «Конспект прогулянки»

Розробіть повний конспект прогулянки для дітей старшого дошкільного віку (5–6 років).

Вимоги:

Кроки виконання:

1. Оберіть тему прогулянки та пору року. Визначте вид спостереження (за живою/неживою природою, транспортом, працею дорослих тощо).
2. Розпишіть усі структурні компоненти: спостереження з запитаннями та поясненнями, рухливу гру (2–3 варіанти), дидактичну гру, трудову діяльність, самостійні ігри, індивідуальну роботу.

Спостереження:

1. за оточенням (неживими предметами).
2. за живою природою (квіти, дерева)
3. за транспортом
4. за живим об'єктом (тварини, птахи, комахи)
5. за працею дорослих.

До конспекту прогулянки підібрати бесіди, дидактичні та мовні, сюжетно-рольові, будівельно-конструктивні, рухливі ігри, спостереження, досліди та інші види роботи з дітьми. Підібраний матеріал повинен відповідати темі та віку дітей.

(Орієнтовний перелік тем: «Осінь у природі», «Зима», «Мій рідний край», «Тварини», «Професії», «Рослини та природа навколо нас», «Моє тіло і здоров'я», «Комахи навколо нас», «Птахи нашого краю»).

Тестовий контроль:**1. Основна мета організації ранкової гімнастики у першій половині дня:**

- а) Формування художніх навичок
- б) Розвиток фізичних та рухових умінь
- в) Ознайомлення з природою
- г) Підготовка до пізнавальної діяльності

2. Що найчастіше планується після сніданку у першій половині дня?

- а) Вільна гра
- б) Рухова активність на свіжому повітрі
- в) Пізнавальна або художня діяльність
- г) Сон

3. Розташуйте етапи першої половини дня у логічній послідовності:

1. Пізнавальна діяльність
2. Ранковий прийом та адаптація дітей
3. Рухова активність
4. Сніданок
5. Прогулянка
6. Сон

4. Який принцип важливо дотримуватися під час планування занять?

- а) Послідовності
- б) Системності та послідовності
- в) Законності
- г) Виключно педагогічна ініціатива

5. Основна мета планування занять у ЗДО:

- а) Контроль за поведінкою дітей
- б) Організація освітньої діяльності та розвитку дітей

- в) Ведення документації
- г) Підбір ігор

6. Що має бути враховано під час планування заняття?

- а) Вік дітей, мету заняття, вид діяльності
- б) Тільки наявність іграшок
- в) Кількість дидактичних ігор
- г) Тільки тривалість заняття

7. Що входить в структуру прогулянки?

- а) спостереження, рухливі ігри;
- б) рухливі, дидактичні ігри, спостереження, індивідуальна робота з дітьми, праця, самостійно-ігрова діяльність;
- в) спостереження, індивідуальна робота з дітьми, праця
- г) праця, спостереження, рухливі та дидактичні ігри.

8. Скільки триває спостереження в молодшому дошкільному віці?

- а) 15 хв
- б) 20 хв.
- в) 7-10 хв.
- г) 5-10 хв.

9. Скільки рухливих ігор розучується кожного місяця на прогулянці?

- а) 1-2 гри
- б) 2-3 гри
- в) 3-4 гри
- г) 5 ігор.

10. Яка тривалість проведення рухливих ігор та фізичних вправ на ранковій гімнастиці в середній групі?

- а) 10-15 хв.
- б) 20-25 хв.
- в) 6-10 хв.
- г) 10-20 хв.

Практичне заняття №9

Тема^ Планування різних видів діяльності (друга половина дня)

Мета: сформувати у здобувачів освіти практичні вміння планування другої половини дня в ЗДО відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти з урахуванням вікових, індивідуальних та особливих освітніх потреб дітей; поглибити розуміння специфіки планування трудової, гурткової та самостійної художньої діяльності, занять з основ безпеки життєдіяльності, а також особливостей організації освітнього процесу для дітей з ООП; відповідно до Профстандарту вихователя ЗДО розвивати проєктувальну та здоров'язберезувальну компетентності.

Професійна спрямованість: Опрацювання питань планування другої половини дня формує вміння проєктувати трудову, гурткову та самостійну діяльність дітей з урахуванням їхніх індивідуальних і особливих освітніх потреб; формування проєктувальної компетентності (трудова функція Б Профстандарту) та компетентності педагогічного партнерства (трудова функція В): вміння організовувати інклюзивну діяльність і взаємодіяти з фахівцями психолого-педагогічного супроводу при плануванні роботи з дітьми з ООП.

План:

1. Планування трудової діяльності.
2. Гурткова робота у ЗДО та особливості її планування.

3. Планування самостійно художньої діяльності для дітей раннього та дошкільного віку
4. Планування занять з ОБЖД та основи здоров'я для дітей раннього та дошкільного віку
5. Особливості планування освітнього процесу для дітей з ООП.
6. Як проєктувальна компетентність та компетентність педагогічного партнерства Профстандарту реалізуються при плануванні роботи з дітьми з ООП у другій половині дня?

Практична частина:

Завдання 1. Ознайомитись з публікацією «Гурткова робота в дитячому садку: планування та оформити чек-лист (<https://oplatforma.com.ua/article/1532-gurtkova-robota-v-dityachomu-sadku-skladov-organizats-ta-kervnitstva>).

Завдання 2. Планування гурткової роботи. Створіть тематичний план роботи гуртка для середньої або старшої групи на один місяць (4 заняття).

Вимоги до виконання:

1. Тема гуртка (обрати одну):
2. Тематичний план (таблиця): Зазначте тему кожного з 4-х занять, мету та матеріали.
3. Детальний конспект (1 заняття): Розробіть повний конспект одного заняття з плану (наприклад, першого тижня), дотримуючись структури гурткового заняття (вступна частина, основна діяльність, рефлексія/підсумок) та ліміту часу (25 хвилин).

Завдання 3. Особливості планування освітнього процесу для дітей з ООП (Адаптація діяльності). Оберіть один типовий вид діяльності у другу половину дня (наприклад, читання літератури, настільні ігри чи індивідуальна робота) та адаптуйте його для дитини з конкретним типом ООП.

Вимоги до виконання:

1. Вид ООП (обрати одне):
 - Легкий ступінь затримки психічного розвитку (ЗПР).
 - Загальне недорозвинення мовлення (ЗНМ) III рівня.
 - Синдром дефіциту уваги та гіперактивності (СДУГ).
2. Діяльність: Настільна гра «Доміно» (5–6 років).
3. Опишіть у таблиці необхідні модифікації:

Елемент діяльності	Стандартна діяльність	Модифікація для дитини з ООП	Обґрунтування (Чому?)
Освітнє середовище	Група
Матеріали	Звичайне доміно	... (наприклад, збільшені картки, чіткіші кольори)	...
Інструкція	Усна, повна	... (наприклад, інструкція ділиться на 2-3 простіші частини, використовується картка-підказка)	...
Час виконання	15 хв	... (наприклад, розбити на 3 короткі етапи по 5 хв)	...

Завдання 4. Розв'язання професійного кейсу та практико-орієнтованого завдання.

Кейс: «Дитина з ООП у групі»

Ситуація: До старшої групи, де працює вихователька Валентина Олегівна, зарахували хлопчика Максима з синдромом дефіциту уваги та гіперактивності (СДУГ). Під час трудової діяльності та гурткових занять у другій половині дня Максим не може зосередитися, заважає іншим дітям, швидко перемикається між завданнями. Вихователька не знає, як адаптувати плановані заходи.

Запитання для аналізу:

1. Які особливості планування освітнього процесу необхідно враховувати при роботі з дитиною з СДУГ у другій половині дня?
2. Яким чином має бути організована трудова діяльність та гурткова робота для Максима (адаптація завдань, середовища, тривалості)?
3. Хто ще має бути залучений до планування роботи з Максимом і яким чином?
4. Як компетентність педагогічного партнерства (трудова функція В Профстандарту) реалізується при організації роботи команди психолого-педагогічного супроводу для дитини з СДУГ?

Практико-орієнтоване завдання: «План трудової діяльності»

Розробіть план трудової діяльності для дітей середнього або старшого дошкільного віку на три місяці осені. Завдання:

Кроки виконання:

1. Складіть план у табличній формі, включивши всі 4 види праці: самообслуговування, господарсько-побутову, працю в природі та ручну працю.
2. Для кожного виду праці вкажіть конкретне завдання, час проведення (перша або друга половина дня / прогулянка) та освітню мету.

Місяць	Вид праці	Конкретні завдання (у 2-й половині дня / на прогулянці)	Освітня мета / Навички, що формуються

3. Розробіть повний конспект одного заняття з ручної праці для старшої групи (25 хвилин): мета, матеріали, хід заняття по частинах, очікувані результати.

Тестовий контроль

1. Скільки разів на день планується трудова діяльність із дітьми

- а) 1 раз на день
- б) 2 рази на день
- в) 3 рази на день
- г) 4 рази на день

2. Що є основною метою трудової діяльності дітей у ЗДО?

- а) Формування навичок самоконтролю
- б) Розвиток працьовитості, відповідальності та самостійності
- в) Ознайомлення дітей із побутовими предметами
- г) Формування навичок письма

3. Який принцип є провідним при плануванні трудової діяльності дітей?

- а) Принцип доступності
- б) Принцип контролю
- в) Принцип одноманітності
- г) Принцип змагання

4. Який документ відображає організацію праці дітей у щоденній роботі вихователя?

- а) Освітня програма
- б) Календарний план
- в) Річний план ЗДО
- г) Графік чергувань

5. Що таке гурткова робота у закладі дошкільної освіти?

- а) Обов'язкові заняття згідно з програмою ЗДО
- б) Індивідуальні консультації для батьків

- в) Добровільна форма освітньої діяльності дітей за інтересами
- г) Спільна робота вихователя із дітьми

6. Який документ визначає зміст та організацію роботи гуртка?

- а) Календарний план вихователя
- б) Річний план закладу освіти
- в) Програма або план роботи гуртка
- г) Розклад освітньої діяльності

7. Як оцінюється ефективність гурткової роботи?

- а) За кількістю проведених занять
- б) За ступенем задоволеності дітей і результатами їхньої творчої діяльності
- в) За кількістю звітів вихователя
- г) За показниками відвідуваності

8. Які виділяють види самостійно-художньої діяльності дітей?

- а) образотворча, музична, театралізована, художньо-мовленнєва;
- б) фізична, театралізована, музична
- в) колективна праця, музична, художньо-мовленнєва
- г) розваги, колективна праця, театралізована діяльність

9. Що таке інклюзивна освіта?

- а) Освітній процес, що передбачає навчання дітей з ооп в окремих спеціальних закладах.
- б) система освітніх послуг, що ґрунтується на принципі забезпечення освітнього права дітей на освіту та права здобувати її за місцем проживання.
- в) заклад освіти який відкритий для навчання дітей, незалежно від їхніх фізичних, інтелектуальних, соціальних чи інших особливостей
- г) Освіта, призначена лише для дітей з особливими освітніми потребами

10. Хто бере участь у складанні індивідуальної програми розвитку для дітей з ООП?

- а) Лише вихователь групи
- б) Вихователь і асистент вихователя
- в) Команда психолого-педагогічного супроводу, вихователь, асистент
- г) Лише практичний психолог

Практичне заняття №10

Тема: Блочно-тематичне планування роботи з дітьми

Мета: сформувати у здобувачів освіти цілісне уявлення про блочно-тематичне планування роботи з дітьми дошкільного віку: розкрити його сутність, переваги та можливі недоліки; опанувати методику й структуру складання блоків; розвинути вміння аналізувати ефективність блочно-тематичного підходу та застосовувати його на практиці з урахуванням вікових особливостей дітей і вимог Базового компонента дошкільної освіти; відповідно до Профстандарту вихователя ЗДО формувати предметно-методичну та оцінювально-аналітичну компетентності: уміння застосовувати інтегрований підхід до планування, обирати та обґрунтовувати ефективні методи організації освітнього процесу.

Професійна спрямованість: Вивчення методики блочно-тематичного планування формує уміння інтегрувати освітні лінії, оцінювати ефективність тематичного блоку та розробляти власні блоки з урахуванням вікових особливостей дітей; становлення предметно-методичної компетентності вихователя: уміння інтегрувати освітні лінії БКДО, розробляти тематичні блоки та оцінювати їх ефективність для цілісного розвитку дитини.

План:

1. Блочно-тематичне планування роботи з дітьми: переваги та недоліки
2. Методика та структура блочно-тематичного планування.

3. Яким чином блочно-тематичне планування сприяє розвитку предметно-методичної та оцінювально-аналітичної компетентностей вихователя?

Практична частина:

Завдання 1: Деталізація інтегрованого дня

Ситуація: На основі вашої тематичної «Павутини» ви повинні детально розпланувати один інтегрований день блоку.

Тема дня: «День Води та її станів» (для старшої групи).

Кроки виконання:

1. Використовуйте табличну форму планування (найбільш ефективну для інтеграції).
2. Заповніть таблицю, забезпечивши плавний перехід між діяльностями та інтеграцію теми дня.

Режимний момент / Час	Вид діяльності	Інтегровані освітні лінії	Конкретна мета дня
Ранкове коло (8:00–8:30)			
Заняття (9:00–9:30)			
Прогулянка (10:30–11:30)			
Друга половина дня (15:30–16:30)			

Завдання 2. Розв'язання професійного кейсу та практико-орієнтованого завдання.

Кейс: «Тема, яка не спрацювала»

Ситуація: Вихователька старшої групи Людмила Василівна розробила тижневий тематичний блок на тему «Транспорт». Однак після двох днів роботи вона помітила, що діти втратили інтерес: завдання стали одноманітними, види діяльності не інтегровані, а освітні лінії охоплені нерівномірно (переважала лише пізнавальна діяльність).

Запитання для аналізу:

1. Які помилки у методиці та структурі блочно-тематичного планування допустила вихователька?
2. Як принцип інтеграції освітніх ліній реалізується у блочно-тематичному плануванні? Наведіть конкретні приклади для теми «Транспорт».
3. Запропонуйте вдосконалену версію тематичної «павутини» для теми «Транспорт» з урахуванням усіх освітніх ліній БКДО.
4. Яким чином предметно-методична та оцінювально-аналітична компетентності (трудова функція А Профстандарту) реалізуються у процесі розробки та оцінювання ефективності тематичного блоку?

Практико-орієнтоване завдання: «Інтегрований день»

На основі методики блочно-тематичного планування розробіть план одного інтегрованого дня для старшої групи (5–6 років). Тема дня – на ваш вибір. Вимоги:

Кроки виконання:

1. Складіть тематичну «павутину» (thematic web): у центрі тема, 5 гілок – освітні лінії (природа, мовлення, гра, художня діяльність, математика), у кожній – 3 конкретні форми роботи.

Тема блоку: «Явища природи: Вітер, Вода та Лід»

Кроки виконання:

Розмістіть центральну тему «Вітер, Вода та Лід» в центрі аркуша (або дошки).

Створіть 5 основних гілок, що відповідають освітнім лініям (відповідно до БКДО):

- Дитина у світі природи (Пізнання, Досліди)
- Мовлення дитини (Бесіди, Складання оповідань)
- Гра дитини (Рухливі/Сюжетні ігри)
- Художньо-продуктивна діяльність (Малювання, Аплікація)
- Базова математика (Лічильний матеріал, Вимірювання)

Для кожної гілки запропонуйте 3–5 конкретних видів діяльності чи тем, інтегрованих у загальний блок.

Освітня лінія	Ідеї діяльності, інтегровані в тему «Вітер, Вода, Лід»
Природа	
Мовлення	
Гра	
Художня	
Математика	

2. Деталізуйте план дня у табличній формі: час/режимний момент, вид діяльності, інтегровані освітні лінії, конкретна мета.
3. Забезпечте логічну наступність між усіма частинами дня і плавні переходи між видами діяльності. Визначте підсумкову рефлексивну активність дітей наприкінці дня.

Тестовий контроль

1. Яка з ситуацій найточніше демонструє перевагу блочно-тематичного планування?

- а) Вихователь змінює тему щодня, щоб діти не втрачали інтерес.
- б) Уся освітня діяльність протягом одного тижня вибудована навколо теми «Вода», усі види діяльності логічно пов'язані.
- в) Вихователь працює за щоденним детальним планом без адаптації.
- г) Тема визначається адміністрацією без зв'язку з інтересами дітей

2. Який недолік може проявитися, якщо педагог неправильно визначив блок?

- а) Діти отримають надмірну свободу у виборі діяльності.
- б) Вихователь буде змушений вводити більше рухових ігор.
- в) Тема не забезпечить цілісності й у дітей сформується фрагментарне знання.
- г) Адміністрація не зможе перевірити план.

3. У якому випадку блочно-тематичне планування може знизити ефективність освітнього процесу?

- а) Якщо педагог інтегрує різні види діяльності навколо центральної теми.
- б) Якщо блок надто широкий і не має чітких завдань для вікової групи.
- в) Якщо блок триває більше одного тижня.
- г) Якщо в блоці є підтематика.

4. У чому полягає ризик надмірної інтеграції видів діяльності в блоці?

- а) Діти швидко переходять до самостійної діяльності.
- б) Втрачається логіка послідовного формування компетентностей за напрямками.
- в) Всі види діяльності стають однотипними.
- г) Тема стає занадто цікавою для дітей.

5. Який компонент є вихідним пунктом створення блоку?

- а) Розподіл занять на тиждень.
- б) Визначення ключової теми та провідної ідеї блоку.
- в) Підбір дидактичних ігор.
- г) Створення дидактичних матеріалів.

6. Який варіант найкраще демонструє принцип логічної наступності у блочно-тематичному плануванні?

- а) Тема блоку змінюється залежно від настрою дітей.
- б) Спочатку діти досліджують явище (спостереження), а потім виконують продуктивну діяльність (малювання, конструювання).
- в) Діти спочатку виконують творчу роботу, а потім збирають інформацію.
- г) У блоці відсутні підтематики.

7. Який із варіантів найточніше відображає методичний принцип відбору змісту для блоку?

- а) Вибір максимально широкої теми, щоб охопити більше видів діяльності.
- б) Вибір теми, що повторюється щороку без змін.
- в) Вибір теми, яка подобається вихователю.
- г) Вибір теми, що дозволяє інтегрувати діяльність, опираючись на досвід і потреби дітей

8. У якому випадку порушується принцип гнучкості блочно-тематичного планування?

- а) Педагог змінює види діяльності залежно від погоди чи інтересу дітей.
- б) Підтематика блоку коригується за результатами спостережень.
- в) Педагог суворо дотримується заздалегідь складеного плану, навіть якщо діти не проявляють інтересу до теми.
- г) Вихователь додає додатковий підблок на вимогу дітей.

9. Що є ключовим критерієм ефективності блоку?

- а) Інтеграція всіх сфер розвитку в межах теми та реальні зміни в компетентностях дітей.
- б) Кількість проведених заходів.
- в) Наявність яскравих наочних матеріалів.
- г) Відсутність коригувань у процесі реалізації блоку.

10. Який елемент структури планування забезпечує логічну завершеність блоку?

- а) Організація рухливих ігор.
- б) Опис матеріально-технічних ресурсів. Підсумкова діяльність (рефлексія, міні-проект, творча робота).
- в) Перелік художніх творів.
- г) Підсумкова діяльність (рефлексія, міні-проект, творча робота).

Практичне заняття №11

Тема: Планування роботи з дітьми за освітніми циклами

Мета: сформувати у здобувачів освіти цілісне уявлення про структуру змісту та етапи планування освітньої діяльності за освітніми циклами; удосконалити вміння проектувати та реалізовувати освітній процес відповідно до вікових та індивідуальних особливостей дітей; розвинути практичні навички організації предметно-розвивального середовища як ефективного засобу реалізації освітнього циклу та інтеграції освітніх напрямів; відповідно до Профстандарту вихователя ЗДО розвивати проектувальну компетентність: здатність організовувати предметно-розвивальне, безпечне та інклюзивне освітнє середовище як основу ефективного освітнього циклу.

Професійна спрямованість: опрацювання структури і етапів планування за освітніми циклами формує вміння проектувати тривалу освітню діяльність, організовувати розвивальне середовище та забезпечувати інтеграцію освітніх напрямів; становлення прогностичної та проектувальної компетентностей: вміння прогнозувати результати тривалої освітньої роботи, організовувати розвивальне середовище, що підтримує освітні потреби всіх дітей.

План:

1. Структура змісту та етапи планування за освітніми циклами.
2. Організація предметно-розвивального середовища на час реалізації освітнього циклу.

3. Як організація предметно-розвивального середовища в освітньому циклі пов'язана з проєктувальною компетентністю вихователя (трудова функція Б Профстандарту)?

Практична частина:

Завдання 1. Розв'язання професійного кейсу та практико-орієнтованого завдання.

Кейс: «Цикл без завершення»

Ситуація: *Вихователька середньої групи Ніна Андріївна реалізувала освітній цикл «Дивовижний світ комах» тривалістю 4 тижні. Проте на заключному тижні через низку організаційних обставин підсумкова діяльність не відбулася: виставку дитячих робіт не підготували, рефлексію з дітьми не провели. Вихователь-методист зазначила, що цикл виявився незавершеним.*

Запитання для аналізу:

1. Чому підсумкова діяльність є обов'язковим етапом освітнього циклу? Які функції вона виконує?
2. Які етапи планування за освітніми циклами було дотримано, а які порушено в описаній ситуації?
3. Запропонуйте 3 варіанти підсумкової діяльності для циклу «Дивовижний світ комах» для дітей 4–5 років.
4. Як проєктувальна компетентність (трудова функція Б Профстандарту) реалізується при організації розвивального середовища для освітнього циклу? Що має передбачити вихователь?

Практико-орієнтоване завдання: «Освітній цикл від і до»

Розробіть освітній цикл для дітей середнього або старшого дошкільного віку тривалістю 4 тижні. Тему оберіть самостійно. Вимоги:

Кроки виконання:

1. Сформулюйте ключову освітню мету циклу та визначте чотири тижневі мікротеми з логічною наступністю між ними.
2. Для кожного тижня вкажіть: назву теми, 3–4 ключові форми роботи, організацію предметно-розвивального середовища (що змінити або додати в групі).
3. Розробіть план підсумкової діяльності (кінцевий продукт): виставка, міні-проєкт, театральна постановка або інше. Включіть елемент для дитини з ООП.

Завдання 2: Структурування освітнього циклу (Кейс: Етапи планування)

Ви вирішили розробити освітній цикл для середньої групи (4–5 років) тривалістю 4 тижні (місяць). Ви обрали тему: «Дивовижний світ води» (від краплинки до моря), (тему Здобувачи обирають свою)

Кроки виконання:

1. Формулювання мети: Сформулюйте ключову освітню мету для всього 4-тижневого циклу. Мета має бути широкою, інтегрованою та орієнтованою на кінцевий результат (наприклад, «Сформулювати уявлення про...»).
2. Розбивка на етапи: Запропонуйте логічну послідовність чотирьох тижневих тем (мікроциклів), які забезпечать поступове розкриття головної теми «Дивовижний світ води» (наприклад, Тиждень 1: «Вода навколо нас», Тиждень 2: «Морські мешканці», і т.д.).
3. Визначення кінцевого продукту: Який спільний кінцевий продукт (наприклад, виставка, проєкт, вистава) ви заплануєте з дітьми на останньому тижні, щоб підсумувати весь освітній цикл?

Завдання 2: Організація розвивального середовища (Кейс: Трансформація простору)

Ви починаєте реалізацію освітнього циклу «Дивовижний світ води» (із Завдання 1). Необхідно підготувати предметно-розвивальне середовище групи (старший дошкільний вік) до початку циклу.

Кроки виконання:

1. Трансформація: Запропонуйте три конкретні зміни або доповнення, які ви внесете до одного з центрів активності (наприклад, «Куточок природи» або «Центр творчості»), щоб він відповідав темі «Вода». (Наприклад, що розмістити, які матеріали додати).
2. Центр «Вода та пісок»: Розробіть правила використання столу для ігор з водою та піском (2–3 чіткі інструкції для дітей), щоб забезпечити безпеку та порядок під час циклу.
3. Інклюзивний елемент: Запропонуйте один елемент розвивального середовища (наприклад, дидактичний посібник, настінний стенд), який буде корисний для дитини з ООП (наприклад, для розвитку сенсорики або візуальної підтримки) в контексті теми «Вода».

Завдання 3: Аналіз методичної літератури (Порівняння підходів)

Порівняйте планування за освітніми циклами (тривалість 3–4 тижні) із плануванням за тижневими темами (блочно-тематичний підхід, 1 тиждень).

Заповніть таблицю, обґрунтувавши свій вибір:

Критерій порівняння	Освітній цикл (3–4 тижні)	Блочно-тематичний підхід (1 тиждень)
Освітня глибина		
Насиченість середовища		
Рівень утримання уваги		
Ефективність для проєктів		

Тестовий контроль

1. Який із запропонованих підходів найповніше відображає логіку переходу між етапами планування за освітнім циклом?

- а) Формування цілей → добір методів → оцінка діяльності
- б) Аналіз стартових можливостей дітей → визначення циклових завдань → планування форм активності → організація середовища → моніторинг
- в) Вибір теми → проведення занять → підбиття підсумків
- г) Моніторинг → формування середовища → визначення завдань

2. У якому випадку інтеграція освітнього змісту у циклі реалізована найбільш коректно?

- а) Коли всі види діяльності проводяться за однією темою
- б) Коли кожне заняття демонструє окрему освітню лінію
- в) Коли зміст різних освітніх ліній поєднано навколо спільної проблеми/контексту циклу
- г) Коли тема циклу повторюється в розмові з дітьми

3. Визначте ситуацію, у якій порушено логіку структури освітнього циклу:

- а) На старті циклу вихователь аналізує попередній досвід дітей
- б) Після визначення завдань вихователь відразу переходить до підсумкових заходів
- в) Під час циклу проводиться проміжний моніторинг
- г) В кінці циклу визначаються освітні результати

4. Який критерій свідчить про ефективне планування освітнього циклу?

- а) Кількість проведених занять більша, ніж у попередньому циклі
- б) Діти виявляють інтерес до окремих епізодів діяльності
- в) Освітні дії логічно пов'язані між собою та узгоджені з цикловими завданнями
- г) Тематичні матеріали зібрані заздалегідь

5. Яке твердження найточніше відображає принцип «гнучкості» в освітньому циклі?

- а) Можливість змінювати весь зміст циклу будь-якої миті
- б) Коригування окремих видів діяльності без порушення структури та цілей
- в) Повне скасування запланованих етапів
- г) Щоденна зміна форми занять

6. Яка головна мета організації предметно-розвивального середовища в період реалізації освітнього циклу?

- а) Заміна всіх матеріалів у групі на нові
- б) Створення умов, що відповідають освітнім завданням циклу та віковим особливостям дітей
- в) Прикрашення групи згідно з темою тижня
- г) Підготовка до підсумкового заняття

7. Під час реалізації освітнього циклу «Осінь» у середній групі педагог насамперед має:

- а) Декорувати приміщення з осінніми елементами
- б) Замінити розвивальні ігри на нові
- в) Зосередитись лише на художній діяльності
- г) Організувати середовище, яке стимулює пізнавальну, дослідницьку та ігрову діяльність дітей на тему циклу

8. У чому полягає специфіка організації середовища для дітей молодшого дошкільного віку під час освітнього циклу?

- а) В акценті на самостійне дослідження предметів без участі дорослого
- б) У домінуванні сенсорних, предметних і сюжетно-рольових центрів
- в) У наданні пріоритету навчально-дидактичним іграм
- г) У введенні письмових матеріалів

9. Що визначає змістове наповнення розвивального середовища у конкретному освітньому циклі?

- а) Власні вподобання вихователя
- б) Сезонність і наявність матеріалів
- в) Освітні завдання та очікувані результати циклу
- г) Рівень матеріального забезпечення ЗДО

10. Ефективність предметно-розвивального середовища в освітньому циклі оцінюється за такими показниками:

- а) Активність і самостійність дітей
- б) Зовнішня привабливість оформлення
- в) Відповідність віковим особливостям
- г) Складність обладнання

Практичне заняття №12

Тема: Планування освітньої діяльності в умовах воєнного стану

Мета: сформувати у здобувачів освіти цілісне уявлення про особливості планування освітньої діяльності в ЗДО в умовах воєнного стану; розкрити сутність поняття «гнучке планування», його принципи та переваги; ознайомити із сучасними інструментами й онлайн-ресурсами для оперативного коригування освітніх планів під час надзвичайних ситуацій з метою забезпечення безперервності, безпеки та якості освітнього процесу; відповідно до Профстандарту вихователя ЗДО розвивати психо-емоційну та здоров'язбережувальну компетентності: здатність до саморегуляції, забезпечення психологічної безпеки дітей і підтримання стресостійкості в умовах надзвичайних ситуацій.

Професійна спрямованість: вивчення підходів до гнучкого планування в умовах воєнного стану формує уміння адаптувати освітній процес до надзвичайних ситуацій,

забезпечуючи безпеку дітей і безперервність освіти; розвиток психо-емоційної та здоров'язбережувальної компетентностей.

ПЛАН:

1. Підхід до планування освітньої діяльності в умовах воєнного стану.
2. Поняття «гнучке планування» та його особливості.
3. Сучасні інструменти для гнучкого коригування освітніх планів під час надзвичайних ситуацій. Інтернет ресурси.
4. Як психо-емоційна та здоров'язбережувальна компетентності вихователя (трудові функції Б і В Профстандарту) реалізуються при плануванні освітньої діяльності в умовах воєнного стану?

Практична частина:

Завдання 1. Знайти інструменти, які можуть бути використані для гнучкого коригування освітніх планів під час надзвичайних ситуацій. Представити на практичному. Визначити чому вибрано саме даний ресурс.

Завдання 2. Практико-орієнтоване завдання: «Сценарне планування та модифікація» (Гнучке планування). Розробіть план освітньої діяльності на тиждень у молодшій/ середній/ старшій групі за стандартних умов, а потім запропонуйте дві радикальні модифікації цього плану відповідно до заданих кризових сценаріїв.

Вимоги до виконання (Таблиця):

1. Базовий план: Опишіть 3-4 ключові види діяльності на ранок/ до обіду (заняття, прогулянка, гра).
2. Модифікація 1 (Укриття): Як зміняться ці види діяльності, якщо о 9:00 оголосили тривалу повітряну тривогу (діяльність переноситься у безпечне місце)?
3. Модифікація 2 (Відсутність ресурсів): Як зміняться ці види діяльності, якщо в садочку повністю відключили світло та опалення (дії без гаджетів та з мінімальною активністю)?

Час/Діяльність	Базовий план (Звичайні умови)	Модифікація 1 (В укритті)	Модифікація 2 (Блекаут / Холод)
Ранкове коло			
Заняття (9:00– 9:30)			
Прогулянка			

Завдання 3. Розв'язання професійного кейсу та практико-орієнтованого завдання.

Кейс: «Тривога посеред заняття»

Ситуація: Під час заняття з математики для старшої групи о 9:15 пролунала сирена повітряної тривоги. Вихователька Ганна Петрівна зупинила заняття і почала переводити дітей до укриття. Дехто з дітей злякався і заплакав. Після відбою вихователька не знала, як продовжити освітню роботу – план на день виявився нереалізованим, а діти були психологічно напружені.

Запитання для аналізу:

1. Яким має бути алгоритм дій вихователя під час оголошення повітряної тривоги в ЗДО?
2. Що означає «гнучке планування» в умовах воєнного стану? Які форми освітньої діяльності доцільні в укритті?
3. Як вихователь має організувати психологічну підтримку дітей після повернення з укриття і скоригувати план на решту дня?
4. Як психо-емоційна компетентність та здатність до саморегуляції (трудова функція В Профстандарту) допомагають вихователю зберігати ефективність педагогічної діяльності під час та після надзвичайних ситуацій?

Тестовий контроль

1. Яка головна мета планування освітньої діяльності в умовах воєнного стану?

- а) Зменшення обсягу роботи педагогів
- б) Забезпечення безпеки дітей і безперервності освітнього процесу
- в) Скорочення освітніх програм
- г) Контроль за відвідуванням дітей

2. Який документ є основним орієнтиром при плануванні освітньої діяльності в надзвичайних умовах?

- а) Базовий компонент дошкільної освіти
- б) Конституція України
- в) Кодекс законів про працю
- г) План евакуації закладу

3. Які пріоритети закладаються у плануванні в умовах воєнного стану?

- а) Безпека, психологічна підтримка, адаптація змісту освіти
- б) Виконання програм без змін
- в) Зосередження лише на навчальній діяльності
- г) Повна відмова від занять

4. Як забезпечується гнучкість освітнього плану у кризових(воєних) умовах?

- а) Використання цифрових технологій і резервного планування
- б) Внесення змін лише після погодження з МОН
- в) Тільки шляхом скорочення кількості занять
- г) Лише у випадку відсутності електроенергії

5. Які форми освітньої діяльності доцільно планувати під час перебування дітей в укритті?

- а) Рухливі ігри
- б) дидактичні ігри, бесіди, читання, малювання
- в) Заняття на свіжому повітрі
- г) Фізичні тренування

6. Хто координує внесення змін до освітнього плану у воєнний час?

- а) Вихователь
- б) Директор або вихователь-методист закладу
- в) Батьки дітей
- г) Місцева громада

7. Який принцип планування є найважливішим у період воєнного стану?

- а) Принцип стабільності
- б) Принцип гнучкості та безпеки
- в) Принцип науковості
- г) Принцип систематичності

8. Через перебої з електроенергією вихователь не може використовувати мультимедіа для заняття. Як краще діяти?

- а) Відмінити заняття
- б) Використати альтернативні методи – бесіду, настільні ігри, сюжетно-рольову діяльність
- в) Попросити дітей почекати відновлення світла
- д) Перенести заняття на наступний день

9. Під час освітнього заняття пролунала повітряна тривога. Вихователь переводить дітей до укриття. Якою має бути його подальша дія?

- а) Продовжити заплановану освітню діяльність без змін
- б) Зупинити заняття, забезпечити психологічну підтримку і запропонувати спокійні ігри

- в) Скасувати освітню роботу
- г) Зробити вигляд, що тривога – це гра

10. Через часті тривоги діти більшу частину дня перебувають в укритті. Як варто змінити планування освітньої діяльності?

- а) Зменшити кількість видів діяльності та зосередитися лише на освітніх заняттях
- б) Перерозподілити діяльність: активні форми – у безпечний час, у сховищі – спокійні творчі або мовленнєві завдання
- в) Відмовитися від тематичного тижневого планування
- г) Залишити все без змін, щоб не втратити навчальну дисципліну

Практичне заняття №13-14

Тема: Інноваційні технології планування освітньої діяльності дітей в ЗДО.

Цифрові інструменти та онлайн ресурси у плануванні освітньої діяльності.

Мета: сформувати у здобувачів освіти вміння раціонально добирати та ефективно використовувати освітні ресурси й цифрові інструменти під час планування діяльності вихователя ЗДО; опанувати технологію складання інтелектуальних карт як сучасного засобу планування освітнього процесу; розвинути навички практичного застосування інструментів для створення планів, візуалізації та взаємодії з дітьми й батьками; відповідно до Профстандарту вихователя ЗДО розвивати інформаційно-комунікаційну компетентність (трудова функція Г): уміння ефективно використовувати ІКТ та електронні освітні ресурси у плануванні, дотримуватися правил безпечної поведінки в цифровому середовищі.

Професійна спрямованість: опанування цифрових інструментів і технології інтелектуальних карт формує уміння ефективно планувати освітній процес, використовувати сучасні ресурси та підвищувати якість педагогічної діяльності; становлення інформаційно-комунікаційної компетентності та здатності до навчання впродовж життя: уміння орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати цифрові інструменти для підвищення якості педагогічної діяльності та власного фахового розвитку.

План:

1. Використання вихователем освітніх ресурсів під час планування своєї діяльності
2. Технологія складання інтелектуальних карт: плануємо освітній процес.
3. Класифікація інструментів для планування освітньої діяльності:
 - інструменти для створення та збереження планів (Google Docs, Learning Genie);
 - візуалізаційні інструменти (Canva, MindMeister, XMind);
 - інтерактивні ресурси для взаємодії з дітьми й батьками (Seesaw, TinyTap, Wordwall).
4. Як інформаційно-комунікаційна компетентність вихователя та здатність до навчання впродовж життя (трудова функція Г Профстандарту) реалізуються через використання цифрових інструментів планування?

Практична частина:

Завдання 1. Використання освітніх ресурсів під час планування діяльності

Складіть перелік із 5 ресурсів, які можуть бути корисними для планування освітнього процесу у ЗДО, та дайте коротку характеристику кожного (можливості, переваги, приклади використання).

Завдання 2. Розв'язання професійного кейсу та практико-орієнтованого завдання.

Кейс: «Цифрова трансформація планування»

Ситуація: Молодий вихователь Дмитро Олексійович, який добре орієнтується в сучасних технологіях, запропонував колегам перейти на цифрові інструменти планування: Google Docs для збереження планів, Canva для створення наочності, MindMeister для інтелектуальних карт.

Старша колега Галина Федорівна скептично поставилася до ідеї, побоюючись складності освоєння нових інструментів.

Запитання для аналізу:

1. Які переваги та ризики цифровізації процесу планування в ЗДО? Чим обґрунтована позиція кожного з вихователів?
2. Як класифікуються цифрові інструменти для планування освітньої діяльності? Наведіть приклади інструментів кожного виду.
3. Запропонуйте план поетапного переходу педагогічного колективу ЗДО на використання цифрових інструментів планування.
4. Як інформаційно-комунікаційна компетентність та здатність до навчання впродовж життя забезпечують готовність вихователя до використання цифрових інструментів у педагогічній діяльності?

Практико-орієнтоване завдання: «Цифровий тижневий план»

Створіть модель тижневого планування освітньої діяльності у ЗДО з використанням сучасних онлайн-ресурсів. Вимоги:

Кроки виконання:

- Оберіть тему тижня (наприклад, «Світ казок», «Мандрівка в космос», «Дивовижні комахи»).
- Розробіть карту з головними напрямками діяльності (ігрова, пізнавальна, художньо-творча, рухова).
- Для кожного напрямку доберіть по 1 електронному ресурсу, який може бути використаний вихователем.
- Створіть шаблон тематичного дня у Canva (або Google Slides): 4 блоки дня, піктограми для позначення видів діяльності, місце для посилань на ресурси. Поділіться посиланням на роботу з групою.

Завдання 3. Створення візуального плану (Canva/Google Drawings)

Використовуючи Canva (або інший візуальний інструмент), створіть шаблон тематичного дня для старшої групи на тему «Енергія: Сонце, Вітер, Вода» (тему можна обрати свою)

Вимоги до шаблону:

1. Наявність 4-х блоків (Ранкове коло, Заняття, Прогулянка, Друга половина дня).
2. Використання піктограм або зрозумілих зображень для позначення видів діяльності (наприклад, пензлик для малювання, лупа для досліду).
3. Виділіть місце для запису ресурсу (наприклад, посилання на навчальне відео або дидактичну гру).

Завдання 4. Створення адаптивного плану (Google Таблиці)

Використовуючи Google Таблиці, створіть фрагмент календарного плану (на 3 дні), що демонструє гнучке планування в умовах надзвичайної ситуації.

Вимоги до таблиці:

1. Створіть колонки: «Час», «Планована діяльність», «Діяльність в укритті», «Статус (Виконано/Перенесено)».
2. Виділіть у плані дві планові діяльності, які логічно переносяться в колонку «Діяльність в укритті», але змінюють свій зміст (наприклад, замість рухливої гри – пальчикова гімнастика).

Тестовий контроль

1. Освітні ресурси у плануванні діяльності вихователя – це:

- а) лише підручники та методичні посібники
- б) будь-які матеріальні засоби навчання

в) сукупність цифрових, друкованих і мультимедійних матеріалів для організації освітнього процесу

г) виключно інтернет-ресурси

2. Яка головна мета використання освітніх ресурсів у процесі планування?

а) зменшення кількості занять

б) формальне виконання вимог адміністрації

в) підвищення якості та варіативності освітнього процесу

г) спрощення звітної документації

3. Який принцип є ключовим під час добору освітніх ресурсів для дітей дошкільного віку?

а) доступність у мережі Інтернет

б) відповідність Базовому компоненту дошкільної освіти

в) популярність серед педагогів

г) яскравість оформлення

4. Використання цифрових освітніх ресурсів дозволяє вихователю:

а) повністю замінити живе спілкування з дітьми

б) оптимізувати планування та врахувати індивідуальні потреби дітей

в) скоротити час роботи з дітьми

г) уникнути педагогічної відповідальності

5. Інтелектуальна карта (mind map) – це:

а) лінійний план заняття

б) таблиця обліку занять

в) графічний спосіб структурування інформації

г) форма звітної документації

6. Основна перевага використання інтелектуальних карт у плануванні освітнього процесу полягає в:

а) зменшенні кількості документації

б) можливості наочного представлення взаємозв'язків між видами діяльності

в) стандартизації освітнього процесу

г) обмеженні творчості педагога

7. З чого починається створення інтелектуальної карти для планування освітнього процесу?

а) із переліку дидактичних матеріалів

б) з формулювання мети або теми

в) з вибору цифрового інструменту

г) з визначення часу проведення занять

8. До інструментів для створення та збереження планів належить:

а) Canva

б) XMind

в) Google Docs

г) Wordwall

9. Який інструмент доцільно використовувати для створення інтелектуальних карт?

а) Seesaw

б) Learning Genie

в) MindMeister

г) TinyTap

10. Wordwall доцільно використовувати для:

а) створення текстових планів

- б) ведення електронних журналів
- в) розробки інтерактивних ігор і вправ
- г) створення інтелектуальних карт

Практичне заняття №15

Тема: Ефективність планування педагогами діяльності та якість організації освітнього процесу

Мета: сформувати у здобувачів освіти здатність здійснювати комплексний аналіз результативності планування освітньої діяльності в ЗДО; розвинути вміння добирати та обґрунтовано застосовувати сучасні педагогічні технології, спрямовані на формування ключових компетентностей дітей дошкільного віку; удосконалити навички проведення моніторингу якості освітнього процесу та використання державної мови у професійній діяльності вихователя; відповідно до Профстандарту вихователя ЗДО розвивати оцінювально-аналітичну компетентність та здатність до навчання впродовж життя (трудові функції А і Г): уміння здійснювати моніторинг якості освітнього процесу, рефлексію власної педагогічної діяльності та постійне фахове самовдосконалення.

Професійна спрямованість: аналіз результативності планування та опанування методів моніторингу якості формує уміння оцінювати освітні досягнення дітей, коригувати власну діяльність і забезпечувати розвиток ключових компетентностей дошкільників.; формування оцінювально-аналітичної компетентності та здатності до саморефлексії й самооцінювання: уміння аналізувати ефективність власного планування, коригувати педагогічну діяльність на основі результатів моніторингу та забезпечувати безперервний фаховий розвиток.

План:

1. Аналіз результативності планування освітньої діяльності.
2. Застосування технологій та методик спрямованих на оволодіння дошкільниками ключових компетентностей.
3. Використання вихователя державної мови під час планування та здійснення освітнього процесу.
4. Як оцінювально-аналітична компетентність та здатність до навчання впродовж життя (трудові функції А і Г Профстандарту) реалізуються через моніторинг ефективності планування та саморефлексію педагога?

Практична частина:

Завдання 1. Розробити пам'ятку для вихователя на тему «Розробка та використання освітніх ресурсів у своїй роботі»

Завдання 2. Розробити тренінг або семінар практикум для вихователів до теми Ефективність планування педагогами діяльності та якість організації освітнього процесу

Завдання 3. Розв'язання професійного кейсу та практико-орієнтованого завдання.

Кейс: «Моніторинг без результату»

Ситуація: У ЗДО «Барвінок» методист Оксана Юріївна провела моніторинг якості організації освітнього процесу наприкінці навчального року. З'ясувалося: плани вихователів заповнені акуратно, усі розділи присутні, але реальний рівень розвитку ключових компетентностей у дітей значно нижчий від очікуваного. Методист дійшла висновку, що планування існує «на папері», а не реалізується на практиці.

Запитання для аналізу:

1. За якими показниками та критеріями можна оцінити ефективність планування освітньої діяльності в ЗДО?
2. Які методи моніторингу допоможуть виявити розрив між запланованим і реально досягнутим у розвитку дітей?

3. Запропонуйте систему заходів для підвищення результативності планування в описаному ЗДО (робота з педагогами, корекція планів, залучення батьків).
4. Як оцінювально-аналітична компетентність та здатність до саморефлексії (трудові функції А і Г Профстандарту) мають допомогти вихователям виявити розрив між запланованим і реально досягнутим?

Практико-орієнтоване завдання: «Семінар-практикум для вихователів»

Розробіть семінар-практикум для педагогічного колективу ЗДО на тему «Ефективність планування та якість освітнього процесу». Вимоги:

Кроки виконання:

1. Визначте мету семінару, цільову аудиторію та тривалість (1,5–2 години). Складіть програму з 3–4 частин (теоретична, практична, рефлексія).
2. Розробіть одну практичну вправу для учасників: аналіз зразка плану за заданими критеріями або складання фрагменту плану з подальшим обговоренням.
3. Підготуйте пам'ятку для вихователів «Чек-лист якісного плану освітньої діяльності» (7–10 критеріїв із конкретними індикаторами їх виконання).

Тестовий контроль

1. Який з показників найкраще свідчить про ефективність планування освітньої діяльності?

- а) Кількість занять, проведених за тиждень
- б) Рівень розвитку ключових компетентностей у дітей
- в) Вартість навчальних матеріалів
- г) Кількість вихователів у групі

2. Який із підходів до планування найбільш ефективний для оцінки результативності?

- а) Статичне планування без змін
- б) Гнучке планування з аналізом досягнень дітей
- в) Планування лише на основі минулорічних програм
- г) Планування без врахування вікових особливостей дітей.

3. Регулярний аналіз результатів освітньої діяльності дозволяє скоригувати методики та підвищити ефективність навчання.

- а) Вірно
- б) Невірно

4. Використання державної мови під час занять обмежується лише навчальними моментами.

- а) Вірно
- б) Невірно

5. Яка методика сприяє розвитку критичного мислення у дітей?

- а) Розвивальні ігри та завдання на логіку
- б) Прості прогулянки
- в) Підготовка фізичних вправ
- г) Використання готових розфарбовок

6. Як інтегрувати державну мову у різні види діяльності?

- а) Використовувати лише на уроках мови
- б) Під час ігор, сюжетно-рольової діяльності, занять
- в) Тільки на святкових заходах
- г) Лише під час прогулянок

7. Що є основою для аналізу результативності планування освітньої діяльності?

- а) Календарно-тематичний план

- б) Освітні досягнення дітей відповідно до Базового компонента дошкільної освіти
- в) Матеріально-технічне забезпечення
- г) Кількість проведених заходів

8. Який метод аналізу найдоцільніше використовувати для визначення динаміки розвитку дітей?

- а) Разове спостереження
- б) Порівняльний аналіз результатів за певний період
- в) Анкетування батьків
- г) Перевірка документації

9. Планування освітньої діяльності не потребує коригування протягом навчального року.

- а) Вірно
- б) Невірно

10. Яка педагогічна технологія найбільше сприяє формуванню ініціативності та самостійності дітей?

- а) Інформаційно-репродуктивна
- б) Проєктна технологія
- в) Пояснювально-ілюстративна
- г) Контрольна

Рекомендована література

Основна:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція / Наук. кер. Т. О. Піроженко. К. : МОН України, 2021. 37 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Білан О. І. Планування освітньої роботи з дітьми молодшого дошкільного віку за програмою «Українське дошкілля». Тернопіль : Мандрівець, 2022. 192 с.
3. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О. І. Білан; за заг. ред. О. В. Низковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.
4. Закон України «Про дошкільну освіту» № 3788-IX від 06.06.2024 (набрав чинності 01.01.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
5. Інструктивно-методичні рекомендації «Щодо організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти на 2024/2025 навчальний рік». Лист МОН № 1/15368-24 від 27.08.2024. URL: <https://mon.gov.ua/npa/shchodo-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-20242025-navchalnomu-rotsi-u-zakladakh-doshkilnoi-osvity>
6. Крутій К. Л. Освітній простір дошкільного навчального закладу : монографія у 2 ч. Київ : Освіта, 2009. Ч. 1. 302 с. <http://ukrdeti.com/category/monografii-stati-prof-k-krutij/>
7. Крутій К. Л. Планування за блоково-тематичним принципом : методичні поради. <http://ukrdeti.com/tag/blokovo-tematichne-planuvannya/>
8. Крутій К. Л., Стеценко І. Б. Навчально-наукова освіта дошкільників: блоково-тематичне планування на засадах інтеграції та методичні поради. Зима-білосніжка. 2-ге вид., випр. та допов. Запоріжжя : ЛПІС ЛТД, 2018. 126 с.
9. Лист МОН № 1/3845-22 від 02.04.2022 «Про рекомендації для працівників ЗДО на період дії воєнного стану». <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/86206/>
10. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко та ін.; за заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. Київ : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
11. Піроженко Т. О., Соловійова Л., Карабаєва І. Психологічний супровід виховання дітей дошкільного віку в умовах війни : навч. посіб. 2025. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744993/1/Навч.посіб%20_Особл.пс.ст_2025.pdf
12. Про затвердження Положення про заклад дошкільної освіти : Постанова Кабінету Міністрів України № 86 від 27.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-%D0%BF#Text>
13. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти» : наказ Міністерства економіки України № 755-21 від 19.10.2021. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/357-nakaz_755.pdf
14. Савінова Н. Обираємо форму планів роботи вихователів у дитячому садку // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2025. № 3. URL: <https://emetodyst.expertus.com.ua/10021800>
15. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова, А. М. Анішук, Л. В. Артемова, О. Л. Кононко. Київ : МЦФЕР-Україна, 2019. 488 с.
16. Про затвердження Державного стандарту дошкільної освіти від 26 листопада 2025 р. № 1557 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1557-2025-%D0%BF#Text>

Додаткова:

1. How To Plan Preschool Activities: Keeping Little Hands Busy & Minds Engaged <https://www.preschool-plan-it.com/preschool-activities.html>
2. Preschool Lesson Plan Template for Weekly Planning <https://www.preschoolteacher101.com/preschool-lesson-plan-template-weekly-planning/>

3. Бадер С. Три кроки до зразкового плану освітньої діяльності // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. № 9. URL: <https://emetodyst.expertus.com.ua/836900>
4. Беленька Г. В., Половіна О. А. (ред.) Підготовка майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку: компетентнісний підхід : монографія. Київ, 2015. 244 с. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/10180/1/T_Shunkar_MK2015.pdf
5. Беленька Г. В., Половіна О. А., Кондратець І. В., Шинкар Т. Ю. Formation of professional competence of masters of preschool education // Освітологічний дискурс. 2021. № 3(34). <https://elibrary.kubg.edu.ua/view/creators/> (розділ публікацій авторів)
6. Білан О. І. Планування освітньої роботи з дітьми середнього дошкільного віку за програмою «Українське дошкілля». Тернопіль : Мандрівець, 2022. 192 с.
7. Білан О. І. Планування освітньої роботи з дітьми старшого дошкільного віку за програмою «Українське дошкілля». Тернопіль : Мандрівець, 2022. 192 с.
8. Використання ІКТ для формування здоров'язбережувальної компетентності старших дошкільників / ResearchGate. 2021. <https://www.researchgate.net/publication/349649476>
9. Впроваджуємо інклюзію в закладі освіти : посібник для директорів / SQE–SURGe. 2023. https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/Inclusion_zaklad_osvity_SQE-SURGe_2023.pdf
10. Гурська О. А., Самборська О. В., Йордан Г. М. Використання цифрових технологій у педагогічному процесі для індивідуалізації навчання // Педагогічна Академія. 2025. № 14. <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/525>
11. Колупасва А. А., Таранченко О. М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі : навч.-метод. посіб. 2019. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729481/1/Посібник_діти%20з%20особливими%20потребами%20у%20загальноосвітньому%20просторі.pdf
12. Компетентнісний профіль вихователя ЗДО: пояснення до Профстандарту (трудові функції А–Г). URL: <https://nus.org.ua/articles/shho-peredbachaye-profesijnvyj-standart-dlya-vykhovatelya-zdo/>
13. Лист МОН № 1/15511-22 «Про методичні рекомендації щодо впровадження Профстандарту «Вихователь ЗДО». 2022. <https://sites.google.com/kristti.com.ua/dohkillaosvita/нормативна-база>
14. Лист МОН № 1/6-688-24 «Про методичні рекомендації щодо запровадження безбар'єрності освітніх послуг у ЗДО, ЗЗСО, ЗПТО, ЗВО». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-metodychni-rekomendatsii-shchodo-zaprovadzhennia-bezbar'ernosti-osvitnikh-posluh-u-zakl>
15. Лобова О. В., Кондратюк С. М. (ред.) Дошкільна та початкова освіта в сучасному педагогічному просторі : монографія. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. 352 с. <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/Дошкільна-та-початкова-освіта-в-сучасному-педагогічному-просторі.pdf>
16. Мельник М. Ю. Освіта в умовах воєнного стану: результати опитування // Вісник НАПН України. 2022. Т. 4. № 1. <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/268>
17. Мельничук О. В., Сорочинська О. А. Планування конструкторської діяльності дітей дошкільного віку в ЗДО. Global Trends in Science, Technology, and Economy : Collection of Scientific Papers "International Scientific Unity" with Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference, April 16-18, 2025. Graz, 2025. С. 237-240.
18. Нормативка для закладів дошкільної освіти: чим керуватися в 2025/2026 н.р. Педрада: <https://oplatforma.com.ua/article/18648-normatyvka-dlia-zakladiv-doshkilnoi-osvity-chym-keruvatysia-v-20252026-n-r>
19. Організація діяльності закладів дошкільної освіти на 2025/2026 навчальний рік <https://naurok.com.ua/post/organizaciya-roboti-zdo-u-2025-2026-oglyad-novih-normativnih-dokumentiv>
20. Планування роботи закладу дошкільної освіти на рік // Дошкільне виховання. 2021. № 9.

- URL: https://jmil.com.ua/files/dv_2021-9/dv2021-9_vkladka.pdf
21. Планування роботи закладу дошкільної освіти на рік : Лист МОН № 1/9-344 від 07.07.2021. URL: <https://mon.gov.ua/npa/planuvannya-roboti-zakladu-doshkilnoyi-osviti-na-rik>
 22. Плануємо освітній процес за принципом методичного конструктора // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2019. № 4. URL: <https://emetodyst.expertus.com.ua/722849>
 23. Практичний посібник «Планування навчально-виховної роботи в сучасному ДНЗ». URL: <https://vseosvita.ua/library/prakticnij-posibnik-planuvanna-navcalno-vihovnoi-roboti-v-sucasnomu-dnz-163457.html>
 24. Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності : Наказ МОН № 446 від 20.04.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0520-15#Text>
 25. Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти від 04.03.2025 № 407. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/67c712/430/67c71243057ff883854161.pdf>
 26. Про затвердження Примірного переліку ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти : Наказ МОН № 1633 від 19.12.2017. URL: <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/58626/>
 27. Річний план роботи Житомирського закладу дошкільної освіти № 34. URL: <http://nvk34.sadok.zt.ua/richnyj-plan-2022-2023-n-r/>
 28. Річний план роботи ЗДО на 2024–2025 н. р. URL: <https://rosinka.org.ua/richnyj-plan-na-2024-2025-navchalnyj-rik/>
 29. Савінова Н. Освітні цикли – плануємо роботу з дітьми по-новому // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2024. № 8. URL: <https://emetodyst.expertus.com.ua/10016938>
 30. Сорочинська О. А., Тушинська О. О., Паламарчук Ю. І. Планування освітньої діяльності з формування умінь взаємодопомоги в дітей старшого дошкільного віку в процесі спільної діяльності: нормативно-правовий та методичний аспект. Наукові інновації та передові технології (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). 2025. № 8 (48). С. 2227-2240. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-8\(48\)-2227-2240](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-8(48)-2227-2240)
 31. Сорочинська О., Зінчук Л. Вихователь як суб'єкт корекційно-реабілітаційної роботи з дітьми з ПМР в малокомплектному ЗДО. Acta Paedagogica Volynienses, 2025. № 6, С. 34–42. <https://doi.org/10.32782/apv/2025.6.5>
 32. Сорочинська О., Темчук А. Комплексний підхід до планування сенсорного розвитку дітей раннього віку засобами бізбордів. Нові технології навчання. 2025. № 99. С. 160-167. <https://doi.org/10.52256/2710-3560.2025.99.17>
 33. Шаплавська Л. Володар планів: методичний квест для педагогів // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2022. № 3. URL: <https://emetodyst.expertus.com.ua/957691>
 34. Щодо організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти : Лист МОН № 1/9-691 від 13.11.2018. URL: <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/62449/>

Інтернет ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. Вихователь-методист дошкільного закладу – Електронний журнал – Режим доступу: <https://emetodyst.mcfr.ua>
3. Газета «Дитячий садок» Режим доступу: https://osvitaua.com/sw_press/shop/newspapers/dsg/edsg-2022-003/
4. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О.Сухомлинського – <http://dnpb.gov.ua/>

5. Журнал «Дошкілля» Режим доступу: https://osvitaua.com/sw_press/shop/elessons/edsg/edoj-2022-001/
6. Журнал «Дошкільний навчальний заклад» – Режим доступу: [http://journal.osnova.com.ua/journal/18-Дошкільний навчальний заклад](http://journal.osnova.com.ua/journal/18-Дошкільний_навчальний_заклад)
7. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська Академія» –Режим доступу: <http://www.library.ukma.edu.ua/>
8. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
9. Педрада. Портал освітян України <https://oplatforma.com.ua/rubric/88-planuvannya-v-dnz>
10. Практика управління дошкільним закладом <https://ezavdnz.mcfra.ua/915916>